

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu

LOP.410.006.04.2016
P/16/046

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu
ul. Krakowska 28, 45-075 Opole
T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44
lop@nik.gov.pl

Faint, illegible text centered below the stamp, possibly a title or header.

Faint, illegible text centered in the middle of the page.

Faint, illegible text centered near the bottom of the page.

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/046 – Zapewnienie przez organy administracji publicznej prawidłowego zagospodarowania odpadów komunalnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontrolerzy	1. Marzanna Wierzbicka, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LOP/14/2016 z dnia 28 kwietnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2) 2. Wojciech Jarzyna, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/18/2016 r. z dnia 10 maja 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 3-4)
Jednostka kontrolowana	Komunalne Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Gogolin Spółka z o. o. w Gogolinie ¹ ul. Ligonia 15 47-320 Gogolin
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grzegorz Michałowski, Prezes Zarządu ² (dowód: akta kontroli str. 246-253)

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

Spółka posiadała wymagane pozwolenie na prowadzenie przetwarzania odpadów w instalacjach, ustalonych w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami, jako regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych⁴ (składowisko i instalacja zastępcza – kompostownia), a instalacje te wyposażone były w wymagany sprzęt i urządzenia. Działalność w zakresie przetwarzania odpadów komunalnych nie była jednak w latach 2013-2016 (I kw.) prowadzona w pełni zgodnie z warunkami przyjmowania i składowania odpadów, określonymi w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach*⁵, *pozwoleniu zintegrowanym*⁶ oraz *Instrukcji prowadzenia składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne* m.in. w związku nierzetelnym wykonywaniem obowiązków przez pracowników składowiska. Nie przestrzegano również warunków posiadanego przez Spółkę *pozwolenia zintegrowanego* dla instalacji do kompostowania odpadów, w zakresie ilości odpadów ulegających biodegradacji przyjmowanych do przetworzenia w 2014 r. i 2015 r., dopuszczenia do magazynowania nadwyżki tych odpadów, które nie mogły być przekazane bezpośrednio na kompostownik oraz wytworzenia w wyniku kompostowania w 2015 r. większej ilości odpadu (kompostu nieodpowiadającego wymaganiom), aniżeli ustalona w tym pozwoleniu. Spółka

¹ Dalej: KPW Gogolin, Spółka, Zarządzający składowiskiem lub prowadzący RIPOK.

² Od dnia 19 września 2013 r., wcześniej funkcję Prezesa pełnili Tomasz Kilka od dnia 13 czerwca 2013 r. do dnia 30 września 2013 r. oraz Stanisław Burkat od dnia 4 stycznia 2012 r. do dnia 17 lipca 2013 r. (w czasie pełnienia funkcji Prezesa przez Tomasza Kilka nie świadczył pracy).

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁴ Dalej RIPOK.

⁵ Dz. U. z 2013 r. poz. 21 ze zm., dalej: ustawa *o odpadach*.

⁶ Decyzja Wojewody Opolskiego Nr ŚR.III-HS-6610-1-10 z dnia 15 października 2007 r. ze zm.

przeważała przetwarzanie odpadów wskazanych w *pozwoleniu zintegrowanym*, stosując procesy ustalone w tym dokumencie. Dopuszczono jednakże, wbrew tzw. zasadzie bliskości określonej w art. 20 ustawy o *odpadach*, do przetwarzania⁷ do dnia 30 czerwca 2013 r. niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, które zostały wytworzone również poza obszarem Centralnego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi, a także do przyjęcia na kompostownię odpadów zielonych po dniu 21 maja 2016 r., tj. po zmianie statusu tej instalacji na zastępczą⁸. Jakkolwiek Spółka posiadała ewidencję odpadów, o której mowa w art. 66 ust. 1 ustawy o *odpadach*, to dane w niej zawarte nie były w pełni zgodne z ewidencją wagową oraz kartami przekazania odpadów, a także nie była ona prowadzona w pełni zgodnie z wymogami określonymi w tej ustawie oraz wydanych na jej podstawie przepisach wykonawczych. Spółka sporządzała wymagane sprawozdania i zestawienia zbiorcze w zakresie gospodarowania odpadami, jednak ujawniono przypadki, że dane w nich zawarte nie były zgodne z ewidencją odpadów, ewidencją wagową lub kartami przekazania odpadów. Nie zapewniono skutecznego zabezpieczenia terenu składowiska przed dostępem osób nieuprawnionych, które wzniecały pożary na kwaterze składowiska oraz nie powiadomiono Marszałka Województwa Opolskiego oraz Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska⁹ o pożarach, jakie wystąpiły na składowisku, pomimo takiego wymogu określonego w *pozwoleniu zintegrowanym*. Nie zapewniono także prowadzenia dla składowiska książki obiektu budowlanego oraz przeprowadzenia po pożarach, które wystąpiły na składowisku, kontroli bezpiecznego użytkowania obiektu, pomimo takich wymogów wynikających z art. 64 ust. 1 oraz art. 62 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane*¹⁰.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przestrzeganie postanowień planów oraz wymagań przepisów i decyzji administracyjnych dotyczących gospodarki odpadami przez podmioty prowadzące instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych

Podstawa i zakres działalności

Opis stanu
faktycznego

1.1. W kontrolowanym przez NIK okresie jednym z głównych rodzajów działalności KPW Gogolin było prowadzenie gospodarki odpadami, polegającej na ich odbieraniu, transporcie, poddawaniu odzyskowi i unieszkodliwianiu. Wojewoda Opolski decyzją z dnia 15 października 2007 r.¹¹ udzielił ówczesnemu Zakładowi Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Gogolinie (obecnie KPW Gogolin) pozwolenia zintegrowanego dla instalacji składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne o zdolności przyjmowania odpadów ok. 37 Mg/dobę i pojemności 210 000 Mg oraz pozostałych instalacji (nieobjętych obowiązkiem uzyskania pozwolenia zintegrowanego zlokalizowanych w Gogolinie przy ul. Ligonia 15)¹². Decyzja ta zmieniona została pięcioma decyzjami Marszałka Województwa

⁷ Unieszkodliwiania poprzez składowanie.

⁸ Instalacja, która powinna być wykorzystywana tylko w przypadku, gdy RIPOK uległaby awarii lub nie mogłaby przyjmować odpadów z innych przyczyn.

⁹ Dalej: WIOŚ.

¹⁰ Dz. U. z 2016 r. poz. 290 ze zm., dalej: *Prawo budowlane*.

¹¹ Nr ŚR.III-HS-6610-1-10.

¹² Dalej: dalej: *pozwolenie zintegrowane*.

Opolskiego¹³. W ostatniej z nich, wydanej w dniu 27 maja 2015 r. wskazano, że *pozwolenie zintegrowane* dotyczy instalacji do składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne o zdolności przyjmowania odpadów ok. 100 Mg/dobę i pojemności masowej 330 000 Mg oraz pozostałych instalacji zlokalizowanych w Gogolinie przy ul. Ligonja 15. Na terenie składowiska prowadzone było gospodarowanie odpadami polegające na: *a/ unieszkodliwianiu odpadów innych niż niebezpieczne poprzez ich składowanie (na instalacji IPPC); b/ odzysku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne poprzez wykorzystanie ich jako warstw przekładkowych (izolacyjnych) składowanych odpadów (dla instalacji IPPC); c/ odzysku wstępnie posegregowanych (przez mieszkańców) odpadów szkła, plastiku, metali i papieru poprzez ich doczyszczanie i przekazanie odbiorcom do dalszego wykorzystania (instalacje pomocnicze); d/ odzysku odpadów zielonych poprzez kompostowanie (instalacja pomocnicza), e/ zbieraniu i magazynowaniu odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK).*

(dowód: akta kontroli str. 91-92)

Według charakterystyki instalacji do składowania odpadów innych niż obojętne i niebezpieczne, przedstawionej w ww. decyzji, obejmowała ona kwaterę nr 2 wraz z wyposażeniem, która została oddana do użytkowania we wrześniu 2001 r. Maksymalna ilość odpadów przewidzianych do składowania ustalona w *pozwoleniu zintegrowanym* wynosiła od dnia 27 maja 2015 r. 100 Mg/dobę i 31 200 Mg/rok, a wcześniej 37 Mg/ dobę i 23 645 Mg/rok. Na składowisku miał być prowadzony proces przetwarzania odpadów D5 (składowanie odpadów na składowisku). W *pozwoleniu zintegrowanym* wskazano warunki prowadzenia działalności w ww. procesie, w tym poszczególne rodzaje i ilości odpadów przewidzianych do unieszkodliwiania¹⁴. Jednocześnie dopuszczono zmianę ilości poszczególnych rodzajów odpadów wymienionych w *pozwoleniu zintegrowanym*, pod warunkiem, że ich łączna ilość nie przekroczy ilości ogółem odpadów, tj. 31 200 Mg/rok. Odpady na kwaterze nr 2 miały być składowane nieselektywnie i selektywnie na wydzielonych poletkach¹⁵. W dokumencie tym wskazano także, iż nie przewiduje się magazynowania odpadów przeznaczonych do unieszkodliwiania poprzez składowanie. Odpady miały być deponowane bezpośrednio na kwaterze nr 2 składowiska odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 43, 93-94, 97-98)

Warunki prowadzenia działalności dotyczące przetwarzania odpadów w zakresie odzysku, ustalono w *pozwoleniu zintegrowanym* jako: proces R3 (recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki, w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania), proces R5 (recykling lub odzysk innych materiałów nieorganicznych), w związku z eksploatacją instalacji do składowania odpadów, a także jako proces R12 (wymiana odpadów w celu poddania ich któremukolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1-R11) oraz proces R13 (magazynowanie odpadów poprzedzające którykolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1-R12). W *pozwoleniu zintegrowanym* ustalone zostały także rodzaje i ilości odpadów możliwych do odzysku w ramach bieżącej eksploatacji kwatery składowiska odpadów w Gogolinie oraz rodzaj i masa odpadów przewidzianych do przetworzenia wraz ze wskazaniem miejsca i sposobu ich magazynowania. Przetwarzanie odpadów metodą odzysku w procesach R3 i R5

¹³ Nr DOŚ.IV.MK.7636-24/08 z dnia 17 grudnia 2008 r., nr DOŚ.MK.7636-25/10 z dnia 11 czerwca 2010 r., nr DOŚ.7222.59.2012.JZ z dnia 21 stycznia 2013 r., nr DOŚ.7222.140.2014.BG z dnia 19 lutego 2015 r. oraz DOŚ.722.153.2014.JZ z dnia 27 maja 2015 r.

¹⁴ Dopuszczono składowanie odpadów z grupy 10, 15, 17, 19 i 20.

¹⁵ Szczegółowe zasady składowania określała *Instrukcja prowadzenia składowiska odpadów*.

miało się odbywać poprzez wykorzystanie odpadów na kwaterze do składowania odpadów: do wykonywania warstw izolacyjnych, do budowy tymczasowych dróg dojazdowych na składowisku odpadów, do budowy skarpu, w tym obwałowań, wałów wokół kwatery, poletek w kwaterze i kształtowania korony składowiska oraz do wykonywania okrywy rekultywacyjnej (biologicznej) na składowisku odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 98-104)

Według charakterystyki instalacji ujętej w *pozwoleniu zintegrowanym*, instalacja do kompostowania odpadów zielonych (kompostownia) zlokalizowana była na wydzielonej części placu magazynowego na składowisku odpadów i wykonana była w formie płyty kompostowej o wymiarach 7 m x10 m. Wykorzystywana miała być do kompostowania odpadów ulegających biodegradacji pochodzenia roślinnego, (tj. odpadów o kodzie 20 02 01), pochodzących przede wszystkim z terenów zielonych (przydomowe ogrody, publiczne parki). Powyższe potwierdziły oględziny instalacji przeprowadzone podczas kontroli. Ilość odpadów przewidzianych do przetworzenia ustalono w *pozwoleniu zintegrowanym*, w brzmieniu obowiązującym od dnia 27 maja 2015 r., na 514 Mg/rok, wcześniej wynosiła ona 500 Mg/rok oraz ustalono proces ich odzysku jako R3. Kompostowanie miało być prowadzone systemem jednoetapowym pryzmowym otwartym, z bezpośrednim dostępem powietrza, w cyklach 8 tygodniowych. W *pozwoleniu* ustalono, że nie przewiduje się magazynowania odpadów ulegających biodegradacji przeznaczonych do kompostowania (miały być one umieszczane bezpośrednio na płycie kompostowej). Wskazano także, że w wyniku przetwarzania odpadów metodą odzysku R3 poprzez kompostowanie powstawał będzie odpad – kompost nieodpowiadający wymaganiom (19 05 03) w ilości 450 Mg/rok¹⁶. Kompost miał być magazynowany na wydzielonej części płyty kompostowej, a jako przewidywany sposób dalszego zagospodarowania tego odpadu wskazano odzysk lub unieszkodliwienie. Instalacja do kompostowania przyjmowała odpady do przetworzenia od momentu uzyskania *pozwolenia zintegrowanego*.

(dowód: akta kontroli str. 80, 96, 109, 175, 653-668)

Ponadto w ww. *pozwoleniu* wskazano m.in. jako instalacje pozostałe Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) oraz plac do magazynowania i segregowania odpadów wraz z wiatą i linią sortowniczą. PSZOK stanowił miejsce zbierania i magazynowania odpadów dostarczanych przez właścicieli nieruchomości. Według *pozwolenia zintegrowanego*, na placu do magazynowania i segregowania odpadów przewidziano punkt magazynowania posegregowanych odpadów komunalnych oraz wiatę z kabiną sortowniczą, wyposażoną w linię sortowniczą, przeznaczoną do doczyszczania wstępnie posegregowanych (selektywnie zbieranych przez mieszkańców gminy w systemie workowym) odpadów (plastik, papier) oraz prasę przenośną. W dniu 11 maja 2015 r. Prezes KPW Gogolin wydzierżawił ww. linię do segregacji selektywnie zebranych odpadów innemu podmiotowi na czas nieokreślony.

(dowód: akta kontroli str. 95-96, 170-172)

Pierwotnie, czas obowiązywania *pozwolenia zintegrowanego* ustalony został do dnia 15 października 2017 r., a następnie decyzją Marszałka Województwa Opolskiego z dnia 19 lutego 2015 r. został zmieniony na czas nieoznaczony.

(dowód: akta kontroli str. 61, 88, 175)

KPW Gogolin posiadał *Instrukcję eksploatacji składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne* zatwierdzoną decyzją Wojewody Opolskiego z dnia 28 marca 2003 r.¹⁷, ze zmianami wprowadzonymi decyzją Wojewody z dnia

¹⁶ Ilość tego odpadu ustalono w decyzji z dnia 27 maja 2015 r.

¹⁷ ŚR.III-HS-6621-5-15/02, dalej: Instrukcja eksploatacji składowiska odpadów.

6 listopada 2003 r. oraz decyzją Marszałka Województwa Opolskiego z dnia 11 czerwca 2010 r., a także *Instrukcją prowadzenia składowiska odpadów* zatwierdzoną decyzją Marszałka Województwa Opolskiego z dnia 15 maja 2015 r.¹⁸, co odpowiadało wymaganiom określonym w art. 128 pkt 3 ustawy *o odpadach*.

(dowód: akta kontroli str. 255-299)

Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi KPW Gogolin, posiadał świadectwo kwalifikacji w zakresie gospodarowania odpadami dotyczące składowania odpadów, o którym mowa w art. 164 ustawy *o odpadach*, wydane w dniu 20 maja 2002 r.

(dowód: akta kontroli str. 254)

Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Gogolinie działało od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 do 16.00 oraz w soboty od godziny 7.00 do 15.00.

(dowód: akta kontroli str. 278)

1.2. KPW Gogolin do dnia kontroli NIK, tj. do dnia 6 maja 2016 r. nie posiadało indywidualnego konta w *Bazie danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami*¹⁹, o której mowa w art. 79 ustawy *o odpadach*. Nie posiadało także indywidualnego numeru rejestrowego nadawanego przez marszałka województwa w związku z wpisem do rejestru podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami. W myśl art. 238 ustawy *o odpadach*, BDO ma być utworzona najpóźniej do dnia 24 stycznia 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 175)

1.3. Prowadzone przez KPW Gogolin składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Gogolinie, zgodnie z zapisami Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2012-2017²⁰, przyjętego uchwałą nr XX/271/2012 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 sierpnia 2012 r.²¹ oraz zgodnie z uchwałą nr XX/271/2012 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 sierpnia 2012 r. w sprawie wykonania Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2012-2017²², uzyskało status RIPOK w Centralnym Regionie Gospodarki Odpadami Komunalnymi w województwie opolskim. Natomiast kompostownia zlokalizowana na terenie ww. składowiska została w tych dokumentach przewidziana jako instalacja do obsługi zastępczej tego Regionu, do czasu uruchomienia regionalnej instalacji kompostowania do odzysku odpadów zielonych. Uchwałą nr XVII/178/2016 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 26 kwietnia 2016 r. zmieniającą uchwałę w sprawie wykonania Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2012-2017²³, jako regionalną instalację do przetwarzania odpadów komunalnych w zakresie kompostowania do odzysku odpadów zielonych w Centralnym Regionie Gospodarki Odpadami Komunalnymi ustalono kompostownię zlokalizowaną na terenie Miejskiego Składowiska Odpadów w Opolu, a kompostownia zlokalizowana na terenie składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Gogolinie, wskazana została, jako przewidziana do zastępczej obsługi tego regionu w przypadku, gdy regionalna instalacja uległaby awarii lub nie mogłaby przyjmować odpadów z innych przyczyn. Uchwała ta weszła w życie z dniem 21 maja 2016 r.

¹⁸ DOS-III.7241.2.13.2014.JZ, dalej: *Instrukcja prowadzenia składowiska odpadów*. Decyzją tą wygaszona została decyzja ŚR.III-HS-6621-5-15/02 ze zm.

¹⁹ Dalej: BDO.

²⁰ Dalej: WPGO.

²¹ W sprawie przyjęcia Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2012-2017.

²² Dz. Urz. Woj. Opolskiego poz. 1324 ze zm.

²³ Dz. Urz. Woj. Opolskiego poz. 1024, dalej: uchwała z dnia 26 kwietnia 2016 r. w sprawie wykonania WPGO.

Instalacje do przetwarzania odpadów prowadzone przez KPW Gogolin przyjmowały odpady do przetworzenia od momentu otrzymania *pozwolenia zintegrowanego*. Gmina Gogolin graniczyła z Południowo-Wschodnim Regionem Gospodarki Odpadami Komunalnymi.

(dowód: akta kontroli str. 10-25, 175)

1.4. Technologię przetwarzania odpadów w instalacji oraz ustalone moce przerobowe dla tych instalacji opisano w pkt 1.1. niniejszego wystąpienia. W wykazie instalacji w Regionie Centralnym (Tabela 6.14 WPGO) wskazano przewidywaną wydajność instalacji do kompostowania w 2015 r i 2017 r. 4 350 Mg/rok. W przypadku składowiska nie wskazano wydajności, podając *wolną pojemność wg wypełnienia*, oraz że w 2012 r. wolna pojemność tego składowiska wynosiła 80 986 Mg.

(dowód: akta kontroli str. 6-9)

1.5. W skład Centralnego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi wchodziło 15 gmin z terenu województwa opolskiego²⁴. W kontrolowanym przez NIK okresie do instalacji przekazywane były do zagospodarowania przez KPW Gogolin odpady z następujących gmin: Gogolin, Tarnów Opolski. Ponadto w okresie objętym kontrolą NIK od dnia 23 stycznia 2013 r. do dnia 30 czerwca 2013 r., na podstawie porozumienia komunalnego zawartego pomiędzy gminami Gogolin, Krapkowice, Strzeleczyki i Walce, dostarczane były na składowisko odpadów w Gogolinie niesegregowane odpady komunalne przez podmioty posiadające siedzibę poza Regionem Centralnym. Także do prowadzonej przez Spółkę kompostowni przekazywane były w latach 2013-2016 (I kw.) do przetworzenia odpady zielone przez podmioty posiadające siedzibę poza Centralnym Regionem Gospodarki Odpadami Komunalnymi, głównie w Regionie Południowo-Wschodnim graniczącym z Gminą Gogolin. Zagadnienia te opisano szerzej w dalszej części wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 5-25, 315-321, 503-504, 525-594)

1.6. KPW Gogolin, jako prowadzący instalację do przetwarzania odpadów, nie zawierało umów z gminami na przetwarzanie/zagospodarowanie odpadów komunalnych. W wyniku przeprowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego przetargów, Spółka wyłoniona została jednak, jako wykonawca usług odbioru i zagospodarowania odpadów w dwóch gminach i w kontrolowanym przez NIK okresie posiadała w związku z tym zawarte umowy z następującymi gminami wchodzącymi w skład Centralnego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi:

a/ Gminą Gogolin 3 umowy na świadczenie usług związanych z odbiorem oraz zagospodarowaniem odpadów komunalnych, wytwarzanych przez właścicieli nieruchomości, w których zamieszkują mieszkańcy z terenu gminy Gogolin, zawarte w dniach: 18 czerwca 2013 r, 18 listopada 2014 r. oraz 23 listopada 2015 r., odpowiednio na okresy: od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia 2013 r., od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2015 r., od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2016 r. W ww. umowach wskazano, że Spółka odbierać będzie zmieszane odpady komunalne oraz odpady zbierane selektywnie takie jak: papier i tektura, metale, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, szkła, odpady zielone i odpady komunalne ulegające biodegradacji, żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów, a także meble i inne odpady wielkogabarytowe. W umowach ustalono częstotliwość odbioru poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkujących w zabudowie jednorodzinnej i wielorodzinnej. W umowach tych ustalono także, że odebrane odpady komunalne zmieszane oraz

²⁴ Lewin Brzeski, Olszanka, Gogolin, Chrzastowice, Dąbrowa, Dobrzeń Wielki, Komprachcice, Lubniani, Murów, Ozimek, Popielów, Prószków, Tarnów Opolskie, Turawa i Opole.

odpady zielone i ulegające biodegradacji przekazywane będą do RIPOK, wskazanych w uchwale Sejmiku Województwa Opolskiego w sprawie wykonania Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2012-2017 dla Centralnego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi, natomiast odpady zbierane selektywnie, przekazywane będą do instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Umowy nie określały ilości odpadów przekazywanych do przetworzenia. Spółka zobowiązana była do odbierania wszystkich zgromadzonych przez mieszkańców odpadów komunalnych.

b/ Gminą Tarnów Opolski 2 umowy na odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, w których zamieszkują mieszkańcy w Gminie Tarnów Opolski zawarte: w dniu 15 lipca 2014 r. na okres od dnia 1 lipca 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz w dniu 17 grudnia 2015 r. na okres od dnia 2 stycznia do dnia 31 grudnia 2016 r. Umowy nie określały ilości odpadów przekazywanych do przetworzenia. Odbiór rodzajów odpadów wskazanych w umowie i jej integralnych częściach, miał się odbywać według ustalonego harmonogramu odbioru odpadów komunalnych. Ponadto z Gminą Tarnów Opolski Spółka zawarła w dniu 9 stycznia 2015 r. umowę na wykonanie usług wywozu odpadów komunalnych z pojemników zlokalizowanych przy drogach publicznych i obiektach gminnych oraz wywóz odpadów z koszy ulicznych zlokalizowanych na terenie gminy Tarnów Opolski. Umowa obowiązywała w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2015 r. Ustalona częstotliwość wywozu odpadów (co 2 lub co 4 tygodnie), uzależniona była od lokalizacji. W umowie nie określono ilości odpadów przekazywanych do przetworzenia. W ww. umowach nie sprecyzowano rodzajów odbieranych odpadów i odpowiadających im kodów z katalogu odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 377-445, 506-524, 607)

1.7. W kontrolowanym przez NIK okresie odpady komunalne na składowisko oraz kompostownię przekazywało do przetwarzania głównie KPW Gogolin, tj. podmiot prowadzący jednocześnie ww. instalacje. Ponadto do dnia 30 czerwca 2013 r. Spółka miała zawartą umowę dotyczącą przyjmowania odpadów komunalnych na składowisko z jednym podmiotem. Umowa ta została zawarta w dniu 18 marca 1998 r. i ustalono w niej, że na składowisko przyjmowane będą wyłącznie odpady mieszczące się w poszczególnych kategoriach cennika. Określono także kategorie odpadów, których wwożenie na teren składowiska było zabronione. Umowa ta nie określała ilości dobowej, miesięcznej ani rocznej przekazywanych do przetworzenia odpadów, częstotliwości przywozu odpadów oraz ich masy w jednym transporcie lub w jednym dniu. W kontrolowanym przez NIK okresie Spółka przyjmowała do składowania oraz do kompostowania odpady także od innych podmiotów, w tym posiadających siedziby poza Centralnym Regionem Gospodarki Odpadami Komunalnymi, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, nie zawierała jednak z tymi podmiotami umów pisemnych. Odpady przyjmowane były od tych podmiotów zgodnie z obowiązującym cennikiem, zawierającym wykaz odpadów przyjmowanych na składowisko.

Dyrektor ds. Technicznych wyjaśnił, że podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, które wykonywały działalność na terenie Centralnego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi, nie zwracały się do Spółki o zawarcie umów na zagospodarowanie odpadów komunalnych, odpadów zielonych lub pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania. Do dnia 30 czerwca 2013 r. KPW Gogolin zawierało także z osobami fizycznymi i realizowało umowy dotyczące usługi wywozu odpadów komunalnych według ustalonego harmonogramu wywozu, w których określono pojemność pojemników, z których odbierane były odpady oraz częstotliwość ich wywozu.

(dowód: akta kontroli str. 26-42, 324, 369-376, 503-504, 525-594, 607)

Przyjmowanie i przetwarzanie odpadów

2.1. Według ewidencji wagowej prowadzonej na składowisku, w latach 2013-2016 (I kw.) KPW Gogolin przyjęło następujące ilości odpadów: 6 272,44 Mg w 2013 r.²⁵, 5 212,27 Mg w 2014 r.²⁶, 7 565,71 Mg²⁷ w 2015 r. oraz 3 940,74 Mg²⁸ w I kw. 2016 r. W prowadzonej ewidencji odpadów nie stwierdzono przypadków przyjęcia innych rodzajów odpadów, aniżeli ustalone w *pozwoleniu zintegrowanym*. Wśród ww. odpadów, przyjęto w tych latach odpowiednio następujące ilości odpadów komunalnych zaewidencjonowanych w grupie 20: 3 393,37 Mg; 1 732,02 Mg; 2 502,84 Mg oraz 143,78 Mg.

(dowód: akta kontroli str. 604-606, 614, 619-620, 676-677)

Spadek ilości odpadów przyjętych na składowisko w 2014 r. w porównaniu do 2013 r., wynikał przede wszystkim z nieprzyjmowania do przetwarzania od dnia 1 lipca 2013 r. niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych. Natomiast głównymi przyczynami wzrostu ilości przyjętych odpadów komunalnych w 2015 r., była większa ilość przyjmowanych odpadów ulegających biodegradacji oraz klasyfikowanie pod kodem 20 03 99 popiołów paleniskowych powstających w gospodarstwach domowych, zbieranych selektywnie, wcześniej ewidencjonowanych pod kodem 10 01 01. Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnił, że przyczyną takiego klasyfikowania popiołów paleniskowych powstających w gospodarstwach domowych, były wytyczne Marszałka Województwa Opolskiego, przekazywane ustnie podczas szkoleń i konferencji dotyczących gospodarki odpadami oraz zapisy w umowach na świadczenie usług związanych z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych, zawartych z Gminą Gogolin i Gminą Tarnów Opolski.

W 2014 r. i 2015 r. wzrosła także ilość przyjmowanych na składowisko odpadów wielkogabarytowych z 191,10 Mg w 2013 r., do 380,51 Mg w 2014 r. i 296,16 Mg w 2015 r. Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnił, że przyczyną wzrostu ilości zebranych w 2014 r. odpadów wielkogabarytowych było w głównej mierze podpisanie w 2014 r. umowy na świadczenie usług związanych z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z Gminą Tarnów Opolski, a także wzrost ilości odpadów wielkogabarytowych zbieranych od mieszkańców gminy Gogolin poprzez PSZOK prowadzony przez KPW Gogolin oraz ze zbiórki bezpośrednio od mieszkańców podczas tzw. wystawek.

(dowód: akta kontroli str. 619-623)

Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne zostały przyjęte przez Spółkę na składowisko po przedłożeniu przez podmiot odbierający te odpady kart podstawowej charakterystyki odpadów oraz kart przekazania odpadów, co odpowiadało wymogom określonym w art. 109 ust. 1 ustawy *o odpadach* (przepisy art. 69 ust. 4 w związku z art. 66 ust. 4 pkt 1 lit a tej ustawy dopuszczały niesporządzanie karty przekazania odpadów przez wytwórców odpadów komunalnych). Także Spółka jako podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, zgodnie z obowiązkiem określonym w art. 110 ust. 1 ww. ustawy sporządziła

²⁵ Przyjęto następujące rodzaje odpadów (wg. kodów wynikających z katalogu odpadów): 17 01 01, 17 01 02, 17 01 07, 17 09 04, 19 12 12, 20 02 01, 20 02 02, 20 03 01, 20 03 06, 20 03 07.

²⁶ Przyjęto następujące rodzaje odpadów (wg. kodów wynikających z katalogu odpadów): 17 01 01, 17 01 02, 17 01 07, 17 05 04, 17 06 04, 17 90 04, 19 05 03, 19 12 12, 20 02 01, 20 02 02, 20 02 03, 20 03 07, 20 03 99.

²⁷ Przyjęto następujące rodzaje odpadów (wg. kodów wynikających z katalogu odpadów): 10 01 01, 17 01 01, 17 01 02, 17 01 07, 17 01 81, 17 06 04, 17 09 04, 19 05 03, 19 08 05, 19 12 12, 20 20 01, 20 02 02, 20 02 03, 20 03 03, 20 03 07, 20 03 99.

²⁸ Przyjęto następujące rodzaje odpadów (wg. kodów wynikających z katalogu odpadów): 17 01 01, 17 01 02, 17 01 07, 17 06 04, 17 09 04, 19 05 03, 19 12 12, 20 01 01, 20 02 03, 20 03 07.

w kontrolowanym przez NIK okresie podstawowe charakterystyki odpadów przekazywanych do składowania (10 01 01, 20 03 07, 20 03 99). Podstawowe charakterystyki odpadów zawierały informacje wymagane przepisami art. 110 ust. 2 ustawy o odpadach.

(dowód: akta kontroli str. 814-822, 923, 1000-1009)

Według prowadzonej przez Spółkę ewidencji odpadów oraz ewidencji wagowej, ilość odpadów, które poddane zostały unieszkodliwieniu poprzez składowanie (proces D5) wyniosła: 3 195,52 Mg w 2013 r., 1 198,30 Mg w 2014 r., 5 350, 51 Mg w 2015 r. oraz 1 023,20 Mg w I kw. 2016 r. i nie przekroczyła w tych latach ilości odpadów do składowania na składowisku, ustalonej w *pozwoleniu zintegrowanym*.

(dowód: akta kontroli str. 30, 35, 41-42, 123, 131, 139, 301-304, 604-606)

W kontrolowanym przez NIK okresie KPW Gogolin przekazywało corocznie²⁹ WIOŚ tzw. *Karty składowiska*, obejmujące m.in. informacje dotyczące typu składowiska, podmiotów deponujących odpady, prowadzenia ewidencji odpadów, segregacji odpadów na składowisku, dodatkowych instalacji znajdujących się na składowisku, a także rocznej ilości składowanych odpadów oraz rodzajach i ilości wszystkich odpadów złożonych na składowisku w danym roku. Karty te zostały przekazane WIOŚ we wskazanych terminach.

Według informacji zawartych w ww. kartach oraz ewidencji odpadów, KPW Gogolin złożył na składowisku (unieszkodliwił) następujące rodzaje i ilości odpadów komunalnych z grupy 20 lub odpadów powstałych w wyniku przetwarzania odpadów komunalnych (kompostowania, sortowania):

1/ w 2013 r. ogółem	3 053,56 Mg	w tym:
- inne odpady z mechanicznej obróbki odpadów innych niż wymienione w 19 12 11	(19 12 12)	3,80 Mg
- niesegregowane odpady komunalne	(20 03 01)	2 851,36 Mg;
- odpady ze studzienek kanalizacyjnych	(20 02 06)	7,3 Mg;
- odpady wielogabarytowe	(20 03 07)	191,10 Mg;
2/ w 2014 r. ogółem	794,06 Mg	w tym:
- kompost nieodpowiadający wymaganiom (nienadający się do wykorzystania)	(19 05 03)	73,48 Mg
- inne odpady z mechanicznej obróbki odpadów innych niż wymienione w 19 12 11	(19 12 12)	10,03 Mg
- inne odpady nieulegające biodegradacji	(20 02 03)	200,62 Mg
- odpady wielogabarytowe	(20 03 07)	380,51 Mg
- odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	(20 03 99)	129,42 Mg
3/ w 2015 r. ogółem	2 246,48 Mg	w tym:
- kompost nieodpowiadający wymaganiom (nienadający się do wykorzystania)	(19 05 03)	924,32 Mg
- inne odpady z mechanicznej obróbki odpadów innych niż wymienione w 19 12 11	(19 12 12)	184,08 Mg
- inne odpady nieulegające biodegradacji	(20 02 03)	195,18 Mg
- odpady z czyszczenia ulic i placów	(20 03 03)	5,14 Mg
- odpady wielogabarytowe	(20 03 07)	296 16 Mg
- odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	(20 03 99)	641,60 Mg

Dane zawarte w ww. sprawozdaniach były zgodne z prowadzoną przez KPW Gogolin ewidencją odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 26-42, 301-303)

²⁹ W dniach: 27 stycznia 2014 r. za 2013 r.; 2 lutego 2015 r. za 2014 r. i 9 lutego 2016 r. za 2015 r.

Według ewidencji odpadów prowadzonej przez KPW Gogolin nie przyjmowano na składowisko niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych po dniu 1 lipca 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 300, 302-304, 310-312, 604-606)

Według ewidencji wagowej prowadzonej na składowisku odpadów, ilość odpadów ulegających biodegradacji (20 02 01) przyjętych do przetworzenia przez Spółkę (w procesie R3) wyniosła: 237,65 Mg w 2013 r., 924,20 Mg w 2014 r., 1 317,02 Mg w 2015 r. oraz 92,96 Mg w I kw. 2016 r.

W 2013 r. oraz w I kw. 2016 r. ilość przyjętych odpadów ulegających biodegradacji nie przekroczyła ilości tych odpadów przewidzianych do przetworzenia, ustalonej w *pozwoleniu zintegrowanym*.

W dniu 21 maja 2016 r. weszła w życie uchwała z dnia 26 kwietnia 2016 r. w sprawie wykonania WPGO, na mocy której kompostownia w Gogolinie ustanowiona została jako instalacja przewidziana do zastępczej obsługi Regionu Centralnego w przypadku, gdy RIPOK w tym Regionie uległaby awarii lub nie mogłaby przyjmować odpadów z innych przyczyn.

(dowód: akta kontroli str. 80, 101, 558-594, 604-606)

Ilość odpadów nieorganicznych takich jak: odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów, gruz ceglany, zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia, odpady z remontów i przebudowy dróg oraz gleba i ziemia w tym kamienie, przyjętych do przetworzenia (w procesie R5) wyniosła: 2 839,27 Mg w 2013 r., 3 163,25 Mg w 2014 r., 1 822,50 Mg w 2015 r. oraz 2 824,58 Mg w I kw. 2016 r. i nie przekraczała wielkości ustalonych dla poszczególnych rodzajów odpadów, jakie mogą być wykorzystywane w tym procesie m.in. do wykonania warstw izolacyjnych, budowy tymczasowych dróg dojazdowych do składowiska odpadów, budowy skarp, poletek na kwaterze, kształtowania korony składowiska oraz wykonania okrywy rekultywacyjnej określonych w *pozwoleniu zintegrowanym*. Spośród odpadów komunalnych z grupy 20, w tym procesie wykorzystywano glebę i ziemię, w tym kamienie (20 02 02) w następujących ilościach: 105,96 Mg w 2013 r., 97,27 Mg w 2014 r. i 47,74 Mg w 2015 r. Według ewidencji odpadów, rodzaje odpadów poddanych procesowi R5, były zgodne z rodzajami odpadów obojętnych dopuszczonych do zastosowania do wykonania warstwy izolacyjnej, określonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów³⁰.

(dowód: akta kontroli str. 79, 98-100, 325-328, 604-606, 619-620, 651-652)

Według ewidencji odpadów, przetwarzaniu metodą odzysku w procesach R3³¹ i R5 poddano 10,1% w 2013 r., 59% w 2014 r., 54,5% w 2015 r. i 64,6% w I kw. 2016 r. odpadów komunalnych z grupy 20 przyjętych w tych latach³², tj. w całości odpady ulegające biodegradacji oraz glebę i ziemię (w tym kamienie).

(dowód: akta kontroli str. 619-620, 919-923, 1014-1015)

Prezes, Dyrektor ds. Technicznych oraz Kierownik Działu Gospodarki odpadami stałymi wyjaśnili, że w zakresie zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów biodegradowalnych oraz odpadów wielkogabarytowych, Spółka działała na podstawie zawartych umów (w oparciu o rozstrzygnięcie przetargu nieograniczonego) z Gminą Gogolin, dotyczących świadczenia usług związanych

³⁰ Dz. U. poz. 523.

³¹ Uwzględniając odpady ulegające biodegradacji zmagazynowane przed kompostowaniem.

³² W ewidencji odpadów występowały różnice pomiędzy ilością przyjętych do przetworzenia odpadów ulegających biodegradacji, a ilością odpadów ulegających biodegradacji poddanych procesom przetwarzania, co opisano w dalszej części wystąpienia.

z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych, wytwarzanych przez właścicieli nieruchomości, w których zamieszkują mieszkańcy z terenu gminy Gogolin. W wyjaśnieniach wskazali także, że wszelkie działania podejmowane przez Spółkę w celu ograniczenia ilości odpadów przekazywanych do składowania oraz zwiększenia ilości odpadów przekazywanych do ponownego użycia i recyklingu, jak również akcje edukacyjno-promocyjne były prowadzone zgodnie z zapisami określonymi w specyfikacjach istotnych warunków zamówienia oraz umowach. Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnił także: *całość odpadów ulegających biodegradacji była przekazywana bezpośrednio na kompostownik lub magazynowana w celu późniejszego przełożenia na kompostownik. Ponadto prowadzona jest selektywna zbiórka papieru i tektury (uznawanych za odpady ulegające biodegradacji), odpady te nie trafiały na składowisko. Zbieranych przez Spółkę odpadów biodegradowalnych w ogóle nie składowaliśmy, tylko magazynowaliśmy na krótki czas, aby zwolniło się miejsce na kompostowniku. Niesegregowane odpady komunalne były przewożone na mechaniczną instalację do Opola. W celu ograniczenia masy odpadów trafiających na składowisko prowadzimy selektywną zbiórkę popiołów paleniskowych, które są mieszane z ustabilizowanym osadem ściekowym i docelowo zostaną wykorzystane do wykonania pokrywy rekultywacyjnej składowiska.*

(dowód: akta kontroli str. 625, 925)

2.2. W związku z brakiem zawierania przez KPW Gogolin pisemnych umów na przetwarzanie odpadów z podmiotami dostarczającymi odpady na składowisko oraz kompostownię, co opisano w pkt 1.7. niniejszego wystąpienia, brak było możliwości zweryfikowania zgodności ilości i rodzajów odpadów dostarczanych do instalacji z określonymi w umowach. Podmiot, z którym KPW Gogolin posiadało zawartą umowę, w I półroczu 2013 r. nie dostarczał na składowisko niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

Przepisami art. 20 ust. 7 ustawy o odpadach, ustalony został zakaz przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, pozostałości z sortowania odpadów komunalnych oraz pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, o ile są przeznaczone do składowania, a także odpadów zielonych poza obszarem regionu gospodarki odpadami komunalnymi, na którym zostały wytworzone. Do dnia 30 czerwca 2013 r., na składowisko przyjmowane były do przetworzenia zmieszane odpady komunalne z Centralnego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi oraz z dwóch gmin z Regionu Południowo-Wschodniego, co opisano szerzej w dalszej części wystąpienia pokontrolnego. Nie stwierdzono przypadków przyjmowania przez Spółkę na składowisko pozostałości z sortowania odpadów komunalnych oraz pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych wytworzonych poza obszarem Regionu Centralnego. Do przetwarzania na kompostowni przekazywane były w kontrolowanym przez NIK okresie odpady ulegające biodegradacji przez KPW Gogolin z terenu dwóch gmin: Gogolin oraz Tarnów Opolski z Centralnego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi. Ponadto odpady ulegające biodegradacji przekazywali do przetworzenia mieszkańcy tych gmin oraz inne podmioty.

W wyniku analizy kart przekazania odpadów z 2013 r. oraz ewidencji wagowej odpadów ulegających biodegradacji o kodzie 20 02 01 stwierdzono, że do przetworzenia na kompostowni przyjmowane były przez Spółkę odpady zielone także od podmiotów posiadających siedzibę poza Centralnym Regionem Gospodarki Odpadami Komunalnymi. I tak: w 2013 r. przyjęto odpady ulegające biodegradacji od 42 takich podmiotów o masie ogółem 78,27 Mg, co stanowiło 31,9% przyjętych do przetworzenia odpadów tego typu, w 2014 r. od 43 podmiotów 154,84 Mg, co stanowiło 16,7%, w 2015 r. od 38 podmiotów 222,37 Mg,

co stanowiło 16,9% oraz w I kw. 2016 r. od 2 podmiotów 1,28 Mg, co stanowiło 1,38%. Druki kart przekazania odpadów obowiązujące do dnia 31 grudnia 2014 r. nie przewidywały wskazania miejsca wytworzenia odpadów. Z powyższych względów na podstawie zgromadzonych w ewidencji kart przekazania odpadów ulegających biodegradacji z 2013 r., brak było możliwości ustalenia miejsca wytworzenia ww. odpadów, a w pozostałych latach, w ewidencji odpadów prowadzonej przez Spółkę dla tego rodzaju odpadów brak było kart przekazania odpadów, co opisano w dalszej części wystąpienia. Uniemożliwiało to jednoznaczne stwierdzenie miejsca wytworzenia tych odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 175, 365-368, 525-594, 601)

Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnił, że przyjęte do przetworzenia w prowadzonej przez KPW Gogolin instalacji (kompostowni) odpady ulegające biodegradacji od podmiotów posiadających siedziby poza Centralnym Regionem Gospodarki Odpadami Komunalnymi, wytworzone zostały na terenie Regionu Centralnego. W wyjaśnieniach wskazał: *wiedzę taką posiadamy na podstawie ustnych deklaracji złożonych przez dostawców ww. odpadów pracownikom składowiska odpadów w chwili dostarczenia odpadów*. Wyjaśnił ponadto, że pracownicy składowiska zostali zobowiązani do wyjaśnienia i weryfikacji miejsca wytwarzania odpadów, a także poinformowani o zakazie przyjmowania odpadów zielonych w przypadku ustalenia, że zostały one wytworzone poza Centralnym Regionem Gospodarki Odpadami Komunalnymi.

(dowód: akta kontroli str. 603, 643)

Pracownik składowiska – specjalista ds. rozliczeń wyjaśniła: *w momencie przyjęcia, za każdym razem pytałam skąd pochodzą przekazywane odpady zielone, nie zdarzyło się, aby ktoś poinformował, że odpady pochodzą spoza Centralnego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi*. W trakcie oględzin składowiska pracownik KPW Gogolin zatrudniony na składowisku, odmówił przyjęcia odpadów zielonych po uzyskaniu informacji, iż pochodzą one z sąsiedniej gminy, należącej do Południowo-Wschodniego Regionu Gospodarki Odpadami.

(dowód: akta kontroli str. 626, 655)

W okresie od dnia 1 lipca 2013 r. do dnia kontroli NIK (tj. do dnia 15 czerwca 2016 r.), Spółka posiadała umowy na mechaniczno-biologiczne przetwarzanie odpadów komunalnych zawarte z podmiotem prowadzącym RIPOK w Centralnym Regionie Gospodarki Odpadami Komunalnymi. Według kart przekazania odpadów do ww. instalacji Spółka przekazała w latach 2013 (II półrocze) – 2016 (I kw.) 5 070,54 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych – 20 03 01.

(dowód: akta kontroli str. 446-484)

W związku z odbieraniem przez Spółkę odpadów także z Południowo-Wschodniego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi, w dniu 19 listopada 2014 r. KPW Gogolin zawarło na czas nieokreślony umowę z podmiotem prowadzącym RIPOK w ww. regionie. Według kart przekazania odpadów do instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych prowadzonej przez ten podmiot Spółka przekazała w latach 2015-2016 (I kw.) 244,58 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych – 20 03 01. W trakcie kontroli nie przedłożono dokumentów potwierdzających przekazanie do prowadzącego ww. instalację odpadów zielonych. Dyrektor ds. Technicznych oraz Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnili, że Spółka nie odbierała odpadów zielonych z terenu gminy Krapkowice w latach 2014-2015.

(dowód: akta kontroli str. 485-498, 609)

2.3. W kontrolowanym przez NIK okresie, na terenie składowiska odnotowano 13 pożarów, z tego 3 w 2013 r., 2 w 2014 r. oraz 8 w 2015 r. W przypadku 9 z nich prawdopodobną przyczyną było podpalenie, w pozostałych przypadkach pożar miał niewielki zakres, a podjęte działania dotyczyły dogaszania zarzewi ognia na składowisku w dniach następujących bezpośrednio po pożarach. Pożary miały miejsce na czaszy składowiska i w związku z tym Spółka nie odnotowała żadnych strat. Według wyjaśnień Dyrektora ds. Technicznych, w celu uniknięcia kolejnych podpażeń usuwano z czaszy składowiska osoby postronne z udziałem Policji oraz Straży Miejskiej w Gogolinie, co przynosiło krótkotrwały efekt, w związku z czym po ostatnim pożarze we wrześniu 2015 r. wprowadzono dodatkowo dozór składowiska przez pracownika Spółki w godzinach od 15.00 do 22.00. Ponadto w 2013 r. przystąpiono do ogrodzenia terenu składowiska i wymieniono bramę wjazdową, a w 2014 r. rozszerzono monitoring o kolejne 3 kamery (łącznie teren składowiska był monitorowany przez 9 kamer, a monitoring nadzorowany przez firmę zewnętrzną).

(dowód: akta kontroli str. 307-308)

Według informacji uzyskanych przez NIK na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*³³ z Komendy Powiatowej Policji w Krapkowicach, nie było prowadzone przez tę jednostkę żadne postępowanie w sprawie ustalenia przyczyn pożarów na składowisku odpadów w Gogolinie, z uwagi na brak zawiadomień o przestępstwie w tym zakresie. Również w prowadzonej przez tę jednostkę Policji książce interwencji, nie odnotowano zgłoszeń interwencji lub zdarzeń, odnoszących się do pożarów na terenie tego składowiska. Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Krapkowicach³⁴ w przekazanej NIK informacji potwierdziła wystąpienie w kontrolowanym okresie 13 pożarów na składowisku odpadów w Gogolinie. Jednocześnie wskazano, iż zakres pożarów obejmował od 10 m² do 2 000 m² powierzchni składowiska lub poszczególne zgromadzone odpady wielkogabarytowe, tj. meble, materace. W przypadku wszystkich pożarów, jako prawdopodobną ich przyczynę Kierujący Działem Ratowniczym KPPSP podawali podpalenie. Często wiązali te przypuszczenia z prawdopodobnym wypalaniem przez osoby zbierające złom części palnych odpadów np. mebli w celu pozyskania części metalowych. Jednocześnie Kierujący Działem Ratowniczym podczas przekazywania terenu objętego działaniem ratowniczo-gaśniczym, przekazywali pracownikom Spółki polecenia dozoru pogorzeliiska.

(dowód: akta kontroli str. 337, 339)

Na składowisku odpadów przeprowadzone zostały w dniu 28 października 2014 r. *czynności kontrolno-rozpoznawcze w zakresie ochrony przeciwpożarowej* przez pracownika KPPSP, w zakresie przestrzegania przepisów przeciwpożarowych. W protokole z przeprowadzonych czynności sformułowano uwagi dotyczące nieprzedłożenia: protokołu z konserwacji podręcznego sprzętu gaśniczego (gaśnica), badań i pomiaru instalacji elektrycznej, a także braku oznakowania p.poż hydrantu zewnętrznego naziemnego. Ponadto w protokole tym wskazano, że obiekt składowiska był monitorowany, a także dozorowany do godz. 16.00, a po godz. 16.00 brama wjazdowa była zamykana na kłódkę. Odnotowano także brak uwag do *Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego dla Składowiska Odpadów w Gogolinie* oraz deklarację A.M. specjalisty ds. gospodarki odpadami w KPW Gogolin, dotyczącą usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości do dnia 7 listopada 2014 r. Spółka nie przesyłała informacji o sposobie i terminie usunięcia ww. nieprawidłowości, jak

³³ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677, dalej: ustawa o NIK.

³⁴ Dalej: KPPSP.

również KPPSP nie występowała o takie informacje. Według informacji uzyskanych przez NIK z KPPSP, wszelkie zalecenia wynikające z kontroli zostały w krótkim czasie wykonane. Podczas oględzin składowiska przeprowadzonych w dniu 7 czerwca 2016 r. stwierdzono, iż hydrant zewnętrzny został oznakowany.

(dowód: akta kontroli str. 329-332, 339, 653-668)

W objętym kontrolą okresie nie stwierdzono innych przypadków awarii instalacji oraz przypadków braku możliwości przyjmowania odpadów do instalacji prowadzonych przez Spółkę.

(dowód: akta kontroli str. 315)

2.4. W pozwoleniu zintegrowanym oraz Instrukcji prowadzenia składowiska odpadów wskazano rodzaje odpadów, które mogą zostać użyte na składowisku zamiast innych materiałów w fazie eksploatacyjnej i poeksploatacyjnej oraz sposób ich użycia. I tak:

– do wykonywania warstw izolacyjnych oraz do budowy tymczasowych dróg dojazdowych na składowisku odpadów (proces odzysku R5) dopuszczono odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów (17 01 01), gruz ceglany (17 01 02), odpady innych elementów ceramicznych i elementów wyposażenia (17 01 03), zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 05 03 oraz glebę i ziemię w tym kamienie (20 02 02);

– do budowy skarp, w tym obwałowań, wałów wokół kwatery, poletek na kwaterze i kształtowania korony składowiska (proces odzysku R5) dopuszczono wykorzystanie odpadów z wydobywania kopalin innych niż rudy metali (01 01 02), odpadów żwiru lub skruszonych skał innych niż wymienione w 01 04 07 (01 04 08), odpadowych piasków i ilów (01 04 09), odpadów powstających przy płukaniu i czyszczeniu kopalin innych niż wymienione w 01 04 07 i 01 04 11 (01 04 12), odpadów powstających przy cięciu i obróbce postaciowej skał innych niż wymienione w 01 04 07 (01 04 13), odpadów z flotacyjnego wzbogacenia węgla innych niż wymienione w 01 04 80 (01 04 81), żużli odlewniczych (10 09 06), rdzeni i form odlewniczych przed procesem odlewania innych niż wymienione w 10 09 05 (10 09 06) i innych niż wymienione w 10 09 07 (10 09 08), pyłów z gazów odlotowych innych niż wymienione w 10 09 09 (10 09 10), innych cząstek stałych niż wymienione w 10 09 11 (10 09 12), wybrakowanych wyrobów ceramicznych, cegieł, kafli i ceramiki budowlanej po przeróbce termicznej (10 12 08), wybrakowanych wyrobów (10 13 82), zużytych opon (16 01 03), okładzin piecowych i materiałów ogniotrwałych z procesów metalurgicznych innych niż wymienione w 16 11 03 (16 11 04), odpadów betonu oraz gruzu betonowego z rozbiórek i remontów (17 01 01), gruzu ceglanego (17 01 02), odpadów innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia (17 01 03), zmieszanych odpadów z betonu, gruzu ceglanego, odpadów materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia innych niż wymienione w 17 01 06 (17 01 07), tynków (ex 17 01 80), elementów betonowych i kruszyw nie zawierających asfaltu (ex 17 01 81), tłuczni torowego (kruszywo) innego niż wymieniony w 17 05 07 (17 05 08), osadów z klarowania wody (19 09 02) oraz minerałów (np. piasku, kamieni 19 12 09);

– do wykonywania okrywy rekultywacyjnej na składowisku odpadów (proces odzysku R5) dopuszczono wykorzystanie odpadów powstających przy płukaniu i czyszczeniu kopalin innych niż wymienione w 01 04 07 i 01 04 11 (01 04 12), żużli, popiołów paleniskowych i pyłów z kotłów (z wyłączeniem pyłów z kotłów wymienionych w 10 01 04 (10 01 01), popiołów lotnych z węgla (10 01 02), popiołów paleniskowych, żużli i pyłów z kotłów ze współspalania innych niż wymienione w 10 01 14 (10 01 15), mieszanki popiołowo-żużlowej z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych (10 01 80), gleby i ziemi w tym kamieni, innych niż

wymienione w 17 05 03 (17 05 04), urobku z pogłębiania, innego niż wymieniony w 17 05 05 (17 05 06) oraz gleby i ziemi w tym kamieni (20 02 02);

– do wykonania okrywy rekultywacyjnej (biologicznej) na składowisku odpadów (proces odzysku R3) dopuszczono wykorzystanie wycieków i osadów i innych odpadów z przetwórstwa produktów roślinnych z wyłączeniem 02 03 81 (02 03 80), wycieków, sadów moszczowych i pofermentacyjnych oraz wywarów (02 07 80), kompostu nieodpowiadającego wymaganiom – nienadającego się do wykorzystania (19 05 03), a także ustabilizowanych komunalnych osadów ściekowych (19 08 05).

(dowód: akta kontroli str. 43-115, 266-268)

Według prowadzonej przez Spółkę ewidencji odpadów, poddano odzyskowi w całości poprzez gospodarcze wykorzystanie na składowisku (proces przetwarzania R5) przyjęte odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów, gruz ceglany, zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia oraz glebę i ziemię w tym kamienie, tj. odpady wskazane do tego celu w *pozwoleniu zintegrowanym* oraz *Instrukcji prowadzenia składowiska odpadów*. Według kart ewidencji odpadów, w kontrolowanym przez NIK okresie, poddano odzyskowi w procesie R3 całość przyjętych odpadów ulegających biodegradacji (20 01 01).

Ilości przyjętych odpadów, w tym odpadów komunalnych poddanych procesom R3 i R5 opisano w pkt 2.1. niniejszego wystąpienia. Spółka nie przekazywała odpadów komunalnych przyjętych do przetwarzania na składowisko i kompostownię innym podmiotom.

(dowód: akta kontroli str. 315-316, 325-328, 604-606, 619-620, 651-652, 919-922)

2.5. W wyniku przetwarzania odpadów zielonych na kompostowni, powstawał jako produkt uboczny odpad – kompost nieodpowiadający wymaganiom (19 05 03 – nie nadający się do wykorzystania). W kompostowni powstały i w całości zostały poddane procesowi unieszkodliwienia D5, tj. składowaniu na składowisku odpadów innych niż obojętne i niebezpieczne w Gogolinie (według prowadzonej przez Spółkę ewidencji odpadów), następujące ilości kompostu nieodpowiadającego wymaganiom 73,48 Mg w 2014 r. oraz 924,32 Mg w 2015 r.³⁵. Sposób postępowania z tym odpadem odpowiadał określone w *pozwoleniu zintegrowanym*.

(dowód: akta kontroli str. 109, 126-127, 131, 134-135, 139, 316, 604-606, 619-620, 636-637)

2.6. W wyniku oględzin instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (składowiska odpadów i kompostowni) przeprowadzonych w dniu 7 czerwca 2016 r. stwierdzono, że ich wyposażenie odpowiadało ustalonym wymaganiom oraz eksploatacja była prowadzona zgodnie z przepisami ustawy o odpadach, rozporządzeniem w sprawie składowisk odpadów, *pozwoleniem zintegrowanym* oraz *Instrukcją prowadzenia składowiska odpadów* w następującym zakresie:

a/ teren składowiska był ogrodzony trwałym ogrodzeniem, a od strony kwatery oddzielony skarpą wyrobiska oraz był monitorowany; od strony miasta oddzielony został pasem zieleni, a od strony niezabezpieczonej pasem zieleni i skarpą wyrobiska był zabezpieczony ogrodzeniem przeciwdziałającym rozwiewaniu odpadów;

b/ składowisko wyposażone było w wagę samochodową połączoną z systemem elektronicznym, sprzęt ciężki do przemieszczania i zagęszczania odpadów (spycharkę oraz spycharko-ładowarkę), hydranty, brodzik dezynfekcyjny przeznaczony do dezynfekcji kół pojazdów opuszczających obiekt składowiska; na terenie kwatery składowiska znajdowały się 4 studnie odgazowywania biernego

³⁵ Według ewidencji odpadów ten produkt uboczny nie powstał w 2013 r. oraz w I kw. 2016 r.

wraz z zamontowanymi na nich pochodniami gazu, wykonany był drenaż wraz ze studnią zbiorczą;

c/ odpady ulegające biodegradacji były poddawane kompostowaniu w przyzbie na płycie kompostownika; nie stwierdzono magazynowania odpadów ulegających biodegradacji przed poddaniem ich procesowi kompostowania;

d/ odpady na wydzielonej kwaterze składowiska składowane były warstwowo, od najniższej rzędnej na kwaterze do najwyższej³⁶;

e/ odpady na kwaterze składowane były nieselektywnie³⁷; rodzaj nieselektywnie składowanych odpadów przyjętych do składowania podczas oględzin był zgodny z *pozwoleniem zintegrowanym* oraz rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 stycznia 2015 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane na składowisku odpadów w sposób nieselektywny³⁸;

f/ odpady przeznaczone do nieselektywnego składowania, po przewiezieniu na kwaterę były równomiernie przemieszczane na powierzchni złoża, a następnie zagęszczane sprzętem ciężkim, warstwy odpadów były na bieżąco niwelowane i zagęszczane;

g/ odpady na części kwatery, na której nie były w czasie oględzin składowane odpady, przykryte zostały warstwą izolacyjną;

h/ pracownicy składowiska we wszystkich objętych oględzinami przypadkach sprawdzili wizualnie rodzaj wwożonego odpadu przy jego ważeniu, a w 2 z 4 przypadków także podczas rozładunku odpadów na kwaterze składowiska;

i/ kierowcy przywożący odpady byli każdorazowo informowani przez pracowników składowiska o miejscu, w którym mają rozładować odpady na kwaterze składowiska;

j/ w przypadku dwóch podmiotów dostarczających na składowisko odpady inne niż komunalne, podmioty te przekazywały odpady na podstawie zbiorczych (miesięcznych) kart przekazania odpadów, co było dopuszczalne w myśl art. 69 ust. 5 ustawy o odpadach oraz Spółka posiadała podstawowe charakterystyki tych odpadów, a w przypadku odpadów o kodzie 19 12 12, także wymagane testy zgodności, o których mowa w art. 114 ust. 1 ww. ustawy. Wyniki badań wskazywały, że odpady te spełniały kryteria dopuszczenia do składowania na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, określone w załączniku nr 4 do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczenia do składowania odpadów na składowiskach³⁹;

k/ na składowisku nie magazynowano odpadów.

Stwierdzone w trakcie oględzin nieprawidłowości dotyczące naruszenia zasad przyjęcia odpadów na składowisko oraz składowania odpadów, opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 43-115, 255-289, 653-668, 669-671, 914-918)

³⁶ Nie stwierdzono przekroczenia miąższości warstwy 2 m bez przykrycia mineralną warstwą izolacyjną.

³⁷ W związku z nieskładowaniem odpadów wskazanych w *pozwoleniu zintegrowanym* jako przeznaczone do selektywnego składowania (opakowania ze szkła, szkło, metale), nie wydzielono poletek do ich składowania na terenie kwatery składowiska.

³⁸ Dz. U. poz. 110.

³⁹ Dz. U. poz. 1277.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie objętym kontrolą NIK, stwierdzono przypadki przyjmowania przez Spółkę do przetworzenia zmieszanych odpadów komunalnych wytworzonych poza Centralnym Regionem Gospodarki Odpadami Komunalnymi, pomimo zakazu określonego w art. 20 ust. 7 pkt. 1 ustawy *o odpadach*.

W okresie od dnia 23 stycznia do dnia 30 czerwca 2013 r. zostały przyjęte do przetworzenia na składowisko niesegregowane odpady komunalne (20 03 01), wytworzone w Południowo-Wschodnim Regionie Gospodarki Odpadami o masie ogółem 989,74 Mg, co stanowiło 34,7% tego typu odpadów przyjętych na składowisko w 2013 r. Odpady te zostały dostarczone przez KPW Gogolin oraz przez podmiot odbierający odpady głównie z terenu gminy Krapkowice.

(dowód: akta kontroli str. 315, 346-352, 365-368)

Ponadto w wyniku analizy kart przekazania odpadów na składowisko, znajdujących się w ewidencji odpadów prowadzonej w Spółce ustalono, że w I półroczu 2013 r. przyjęto 40 transportów niesegregowanych odpadów komunalnych od 15 firm posiadających siedziby na terenie Południowo-Wschodniego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi o masie ogółem 384,32 Mg.

(dowód: akta kontroli str. 503-504)

Pracownicy przyjmujący odpady na składowisko, Dyrektor ds. Technicznych oraz Kierownik Działu Gospodarki Odpadami wyjaśnili, iż niesegregowane odpady komunalne z Południowo-Wschodniego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi były przyjmowane i przetwarzane na składowisku odpadów komunalnych do dnia 30 czerwca 2013 r., na podstawie porozumienia komunalnego zawartego w dniu 2 stycznia 2009 r. pomiędzy gminami: Gogolin, Krapkowice, Strzeleczy i Walce.

(dowód: akta kontroli str. 315-320, 500-502, 618, 824, 830)

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z hierarchią aktów prawnych ww. porozumienie nie wyłączało obowiązku stosowania się Spółki do zakazu określonego w art. 20 ust. 7 pkt. 1 ustawy *o odpadach*.

2. W latach 2014-2015 Spółka przyjęła do przetworzenia odpady ulegające biodegradacji (20 02 01) w większej ilości od ustalonej w pozwoleniu zintegrowanym. I tak, według ewidencji wagowej odpadów prowadzonej na składowisku:

a/ w 2014 r. przyjęto 924,2 Mg odpadów ulegających biodegradacji, tj. o 84,8% więcej niż masa tych odpadów ustalona do przetworzenia w obowiązującym w tym czasie pozwoleniu zintegrowanym, która wynosiła 500 Mg/rok (pkt II.2.2.1.1 tabela 5 w brzmieniu ustalonym decyzją z dnia 21 stycznia 2013 r.);

b/ w 2015 r. przyjęto 1 317,02 Mg odpadów ulegających biodegradacji, tj. o 156,23% więcej niż masa tych odpadów ustalona do przetworzenia w obowiązującym w tym czasie pozwoleniu zintegrowanym, która wynosiła 514 Mg/rok (pkt 2.2.1. tabela 5 w brzmieniu ustalonym decyzją z dnia 27 maja 2015 r.).

(dowód: akta kontroli str. 80, 101, 572-593, 604-606)

Pracownicy składowiska wyjaśnili, że nie mieli wiedzy o tym, iż ilości wskazane w pozwoleniu zintegrowanym zostały już przekroczone, ponieważ Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi nie przekazywał im takich informacji, a także, że monitorowanie ilości przyjmowanych odpadów należało wyłącznie do Kierownika.

(dowód: akta kontroli str. 825, 828, 831)

Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnił, że nie informował pracowników o przekroczeniu limitów masy odpadów przyjętych do przetworzenia na instalacji – kompostowni odpadów ulegających biodegradacji, gdyż w jego ocenie takiego przekroczenia nie było, zatem nie istniała potrzeba wydawania polecenia zakazu przyjmowania tego rodzaju odpadów. W wyjaśnieniach wskazał także, że zmagazynowane odpady ulegające biodegradacji w trakcie magazynowania podlegały procesom rozkładu, więc masa tych odpadów uległa zmniejszeniu i wagowo występuje różnica pomiędzy tym, co wwieziono na składowisko, a tym co pozostało po poddaniu kompostu procesowi R3. W odpowiedzi na pytanie skąd powziął wiedzę, że ilość odpadu o kodzie 20 02 01 przetwarzanego procesie R3 nie przekracza przyznanego w pozwoleniu zintegrowanym limitu, jeżeli odpad ten nie był ważony w momencie przewożenia na kompostownik wyjaśnił, że wniosek taki wysunął z ilości powstałego kompostu niepodlegającego wymaganiom (w 2014 r. pozyskano i poddano składowaniu 73,48 Mg, a w 2015 r. 924,32 Mg).

(dowód: akta kontroli str. 641, 924)

Prezes Spółki, Dyrektor ds. Technicznych oraz Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnili, że w ich opinii limit ilości przyjmowanych odpadów ulegających biodegradacji 500 Mg/rok w 2014 r. i 514 Mg/rok w 2015 r. ustalony w pozwoleniu zintegrowanym dotyczy wyłącznie odpadów poddawanych bezpośrednio procesowi odzysku na instalacji – kompostowni. Nadwyżka odpadów była zbierana i magazynowana na wydzielonym placu magazynowym. Prezes wyjaśnił także, że: *w związku z tym, że proces ten przebiega na bieżąco i równolegle, nie ma możliwości jednoznacznego określenia (w danym przedziale czasu) ilości odpadów poddanych procesowi, a także produktu powstającego w wyniku tego procesu. Zgodnie z powyższym ilość odpadów przewidzianych do kompostowania w pozwoleniu zintegrowanym (514 Mg/rok) nie została przekroczona, gdyż nie można jednoznacznie ustalić w danym czasie ilości odpadów, które poddane zostały procesowi R3 i są klasyfikowane jako kompost nieodpowiadający wymaganiom, który jest magazynowany na płycie kompostowej.* Z przedłożonych w trakcie kontroli wydruków z ewidencji wagowej odpadów wynikało, że bezpośrednio na kompostownik przekazano w ww. latach odpowiednio: 487,80 Mg oraz 510 Mg odpadów ulegających biodegradacji (20 02 01).

(dowód: akta kontroli str. 649-650, 674-675, 678-687)

Według zestawienia zbiorczego za 2015 r. (dział 7), w roku tym podczas procesu odzysku powstało 924,3 Mg kompostu nieodpowiadającego wymaganiom, tj. o 474,3 Mg (105,4%) więcej, od ilości tego odpadu ustalonej w pozwoleniu zintegrowanym (w brzmieniu ustalonym od dnia 27 maja 2015 r.), jaka mogła być wytworzona w wyniku przetwarzania odpadów metodą odzysku poprzez kompostowanie (450 Mg).

(dowód: akta kontroli str. 109, 135, 316, 637)

Prezes Spółki wyjaśnił: *odpad o kodzie 19 05 03 – kompost nieodpowiadający wymaganiom powstaje w wyniku procesu przetwarzania metodą odzysku R3 poprzez kompostowanie odpadów ulegających biodegradacji. Proces ten zachodzi na płycie kompostowej w cyklu ciągłym, a więc jednocześnie kompostujemy świeżo przyjęty odpad ulegający biodegradacji oraz magazynujemy kompost nieodpowiadający wymaganiom. Przekazanie do składowania na składowisko odpadów w Gogolinie w 2015 r. 924,32 Mg kompostu nieodpowiadającego wymaganiom to wynik kompostowania odpadów ulegających biodegradacji obejmujący kilka poprzednich lat (w 2014 r. przekazano do składowania na składowisku jedynie 73,48 Mg). (...) Ilość 450 Mg/rok określona w pozwoleniu zintegrowanym dotycząca wytwarzania kompostu nieodpowiadającego wymaganiom dotyczy masy odpadów wytworzonych w ciągu jednego roku,*

natomiast ilość 924,32 Mg to masa wytworzonych odpadów w okresie kilku wcześniejszych lat.

(dowód: akta kontroli str. 674-675)

NIK nie podziela stanowiska zaprezentowanego w powyższych wyjaśnieniach. Podkreślenia wymaga, że w pozwoleniu zintegrowanym w pkt 2.2. *Warunki prowadzenia działalności w zakresie odzysku w procesie R3 – recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przetworzenia*, ustalono rodzaj i masę odpadów przewidzianych do przetworzenia. Bezsprzecznym jest, że według prowadzonej ewidencji odpadów, prowadzący instalację przyjął odpady ulegające biodegradacji w ilości 924,2 Mg w 2014 r. oraz 1 317,02 Mg w 2015 r. do ich przetworzenia w procesie R3. Według kart ewidencji odpadów, całość przyjętych odpadów ulegających biodegradacji została poddana procesowi R3. Ponadto Prezes wyjaśnił, że odpady ulegające biodegradacji magazynowane na terenie składowiska nie były ponownie ważone przed ich kompostowaniem. W pozwoleniu zintegrowanym wskazano również, że nie przewiduje się magazynowania odpadów ulegających biodegradacji przeznaczonych do składowania i będą one bezpośrednio umieszczane na płycie kompostowej, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego.

Podkreślenia wymaga, że według charakterystyki instalacji do kompostowania zawartej w pozwoleniu zintegrowanym, kompostowanie miało być prowadzone jednoetapowo, a nie w sposób ciągły, w cyklach 8 tygodniowych. Podkreślić należy także niewielkie wymiary kompostownika. Według charakterystyki instalacji ujętej w pozwoleniu zintegrowanym płyta kompostowa posiada wymiary 7 m x 10 m, co uniemożliwia magazynowanie na tej płycie dużych ilości kompostu powstałych w latach ubiegłych, w sytuacji przyjmowania do kompostowania na bieżąco dużej, opisanej powyżej ilości odpadów ulegających biodegradacji. Ponadto, jeżeli kompost nieodpowiadający wymaganiom powstał w latach poprzednich i zgodnie z warunkami pozwolenia zintegrowanego był magazynowany na wydzielonej części płyty kompostowej, to fakt powstania w tych latach kompostu nieodpowiadającego wymaganiom w wyniku procesu R3, powinien znaleźć odzwierciedlenie w dziale 7 zbiorczego zestawienia sporządzonego za te lata, co nie miało miejsca.

(dowód: akta kontroli str. 51, 96, 101, 119, 127, 135, 674, 920-922)

3. KPW Gogolin poddało magazynowaniu w latach 2013-2015 odpady ulegające biodegradacji (20 02 01) przeznaczone do kompostowania w ilości: 46,60 Mg w 2013 r., co stanowiło 19,6% odpadów tego typu przyjętych do przetwarzania; 436,40 Mg w 2014 r. (47,2%) oraz 807,02 Mg w 2015 r. (61,3%).

Pracownicy składowiska wyjaśnili, iż odpady zielone były na składowisku magazynowane przed ich przekazaniem do kompostowania w sytuacji, gdy na kompostowniku brakowało miejsca.

(dowód: akta kontroli str. 558-594, 604-606, 823-831)

Powyższe stanowiło naruszenie zakazu magazynowania odpadów na składowisku, określonego w art. 104 ust. 1 ustawy o *odpadach* oraz warunków ustalonych w *pozwoleniu zintegrowanym* (pkt 2.2.3. miejsce i sposób magazynowania odpadów przewidzianych do przetwarzania w procesie R3), w których wskazano, że nie przewiduje się magazynowania odpadów ulegających biodegradacji przeznaczonych do składowania i będą one bezpośrednio umieszczane na płycie kompostowej.

(dowód: akta kontroli str. 51, 101)

Prezes, Dyrektor ds. Technicznych oraz Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnili, że w latach 2013-2015 odpady ulegające biodegradacji były zbierane i magazynowane na podstawie art. 23 ust. 10 ustawy o odpadach, który stanowi, iż zakazu o którym mowa w ust. 2 (tj. zbierania poza miejscem wytwarzania: pozostałości z sortowania odpadów komunalnych, o ile są przeznaczone do składowania, komunalnych osadów ściekowych, zakaźnych odpadów medycznych i weterynaryjnych, zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów zielonych), nie stosuje się do zbierania zmieszanych odpadów komunalnych i odpadów zielonych, w stacji przeładunkowej, prowadzonej przez podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości lub przez prowadzącego RIPOK lub prowadzącego ponadregionalną RIPOK. Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnił także, że z powyższych względów nie informował pracowników, że odpady ulegające biodegradacji nie mogą być magazynowane.

(dowód: akta kontroli str. 643, 649)

NIK nie podziela powyższych wyjaśnień, gdyż wskazany przepis nie dotyczy magazynowania, lecz wyjątku od zakazu zbierania odpadów zielonych poza miejscem wytwarzania tych odpadów i został umieszczony w rozdziale 6 ustawy o odpadach – *Zbieranie i transport odpadów*. Nie ma zatem zastosowania w kontrolowanym przypadku. Jednocześnie NIK zauważa, że przywołany w wyjaśnieniach pracowników jednostki kontrolowanej przepis art. 23 ust. 10 ustawy o odpadach został wprowadzony do treści tego aktu z dniem 7 listopada 2015 r. na mocy art. 108 pkt 3 ustawy z dnia 11 września o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym⁴⁰, a tym samym nie mógł mieć zastosowania do okresu wcześniejszego.

4. Zarządzający składowiskiem nie zapewnił w okresie od dnia 16 lipca 2013 r. do dnia 27 września 2015 r. skutecznego ograniczenia dostępu do tego obiektu osobom nieuprawnionym, co skutkowało wzniesieniem przez nie pożarów na składowisku odpadów. Zgodnie z § 9 rozporządzenia w sprawie składowisk odpadów, składowisko odpadów winno być zabezpieczone tak, aby uniemożliwić dostęp osób nieuprawnionych oraz nielegalne składowanie odpadów. Jakkolwiek w 2013 r. ogrodzono teren składowiska i wymieniono bramę wjazdową, a w 2014 r. rozszerzono zakres monitoringu obiektu, to w ww. okresie na składowisku odpadów wystąpiło 13 pożarów, których najbardziej prawdopodobną przyczyną ustaloną przez Państwową Straż Pożarną w Krapkowicach były podpalenia. W powyższym zakresie NIK uwzględnia podjęte przez zarządzającego składowiskiem działania od września 2015 r., polegające na wprowadzeniu dodatkowego dozoru składowiska przez pracownika Spółki w godz. 15.00-22.00. Od tego czasu do kontroli NIK, nie odnotowano pożarów na składowisku odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 307-308, 334, 339)

5. O żadnym z 13 pożarów, które wystąpiły na składowisku odpadów w kontrolowanym przez NIK okresie, zarządzający składowiskiem nie powiadomił WIOŚ, ani Marszałka Województwa, pomimo takiego obowiązku określonego w pkt IX *pozwolenia zintegrowanego* oraz pkt II.12 *Instrukcji eksploatacji składowiska odpadów*, obowiązującej do dnia 14 maja 2015 r. Powyższe poza spełnieniem ustalonych w ww. dokumentach obowiązków, ograniczało wiedzę ww. organów sprawujących nadzór nad prawidłowym działaniem składowiska, o sytuacjach awaryjnych i ich ewentualnych skutkach.

⁴⁰ Dz. U. poz. 1688.

Prezes oraz Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnili, iż brak powiadomienia wynikał z kierowania się przez nich po wystąpieniu pożarów na składowisku *Planem awaryjnym dla składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Gogolinie*. W pkt 2.1. tego planu wskazano, że każdorazowe pojawienie się ognia na terenie kwatery należy bezzwłocznie zgłosić jednostkom Państwowej Straży Pożarnej, Policji i Straży Miejskiej, celem przeprowadzenia akcji ratunkowej.
(dowód: akta kontroli str. 60, 294, 306-308, 354-364)

6. Po pożarach, jakie wystąpiły na składowisku, a w szczególności tych o dużym natężeniu, które miały miejsce w dniach 14 maja 2015 r. oraz 25 września 2015 r., nie zapewniono przeprowadzenia kontroli bezpiecznego użytkowania obiektu składowiska. Zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 4 *Prawa budowlanego*, obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli bezpiecznego użytkowania obiektu każdorazowo w przypadku wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 61 pkt 2 tej ustawy, tj. m.in. pożarów, w wyniku których następuje uszkodzenie obiektu budowlanego lub bezpośrednie zagrożenie takim uszkodzeniem, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia lub środowiska.

Prezes Spółki wyjaśnił, iż brak przeprowadzenia kontroli wynikał z faktu niezastąpienia powodu do przeprowadzenia takich kontroli, gdyż nie wystąpiły okoliczności wskazane w art. 61 ust. 2 *Prawa budowlanego*. Prezes, Dyrektor ds. Technicznych oraz Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnili, że o braku wystąpienia ww. okoliczności po oględzinach miejsca pożaru zdecydowały osoby odpowiedzialne w Spółce za prawidłowe funkcjonowanie składowiska jak i innych obiektów budowlanych, tj. Dyrektor ds. Technicznych, Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi oraz Kierownik ds. Remontów Ogólnych, oraz że z przeprowadzonych oględzin miejsca pożaru nie sporządzono notatek. W wyjaśnieniach wskazali także, że: *znikomy wpływ pożarów na stan techniczny składowiska podyktowany jest odpowiednim sposobem składowania odpadów, a przede wszystkim stosowaniem warstw przekładkowych – inertnych, składających się w głównej mierze z gruzów i innych materiałów mineralnych. Dzięki zastosowaniu ww. warstw minimalizuje się ryzyko penetracji ognia w głąb złoża składowanych odpadów, a przez to ryzyko uszkodzenia infrastruktury technicznej instalacji. Pożary występowały zawsze w porze popołudniowej lub nocami, w związku z tym nie było bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia osób pracujących na składowisku.*

(dowód: akta kontroli str. 610-613)

NIK nie podziela stanowiska przedstawionego w powyższych wyjaśnieniach, ponieważ konieczność poddania obiektu budowlanego kontroli bezpiecznego użytkowania powstaje nie tylko w przypadku czynników, w wyniku których następuje uszkodzenie obiektu budowlanego, ale także zagrożenie takim uszkodzeniem, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia lub środowiska. Jak wynika ze złożonych wyjaśnień, nie wykluczono takiego ryzyka, wskazując jedynie na jego ograniczenie związane z odpowiednim sposobem składowania odpadów oraz stosowaniem warstw przekładkowych. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że w myśl art. 61 pkt 2 *Prawa budowlanego*, właściciel lub zarządca obiektu budowlanego jest obowiązany zapewnić, dochowując należytej staranności, użytkowanie obiektu w razie wystąpienia czynników zewnętrznych oddziaływujących na obiekt, związanych z działaniem człowieka lub sił natury. Kontrole takie, zgodnie z art. 62 ust. 4 ww. ustawy, winny przeprowadzić osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności.

7. Spółka nie prowadziła dla składowiska odpadów (budowli wymienionej w art. 3 pkt 3 *Prawa budowlanego*) książki obiektu budowlanego, pomimo takiego obowiązku wynikającego z art. 64 ust. 1 ww. ustawy.

Prezes KPW Gogolin wyjaśnił, że prace budowlane dotyczące składowiska odpadów komunalnych w Gogolinie były prowadzone na podstawie przepisów starego prawa budowlanego z dnia 24 października 1974 r. *Prawo budowlane*⁴¹, dlatego nie mają zastosowania do tego obiektu przepisy obecnego *Prawa budowlanego*.

(dowód: akta kontroli str. 340-345)

NIK nie podziela powyższego stanowiska, gdyż ustawodawca nie przewidział odmiennych warunków dla obiektów powstałych przed wejściem w życie tej ustawy, co wynika z art. 107 ust. 1 i 2 *Prawa budowlanego*. Jakkolwiek przepis art. 64 ww. ustawy w pierwotnym brzmieniu przewidywał obowiązek prowadzenia książki obiektu budowlanego wyłącznie w stosunku do budynków, to ustawą z dnia 22 sierpnia 1997 r. *o zmianie ustawy Prawo budowlane, ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych ustaw*⁴², rozszerzono ten obowiązek na obiekty niebędące budynkami. Także z przepisów przejściowych ustawy zmieniającej nie wynika, że właściciele obiektów niebędących budynkami wybudowanymi przed dniem wejścia w życie tych regulacji zostali wyłączeni z obowiązku prowadzenia książki obiektu budowlanego. Podkreślić jednocześnie należy, że obowiązek prowadzenia książki obiektu został umieszczony przez ustawodawcę w części dotyczącej utrzymania obiektów budowlanych (Rozdział 6 *Prawa budowlanego*).

Także Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w powiecie krapkowickim w informacji uzyskanej przez NIK na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy *o NIK* wskazał, że z przepisów prawa nie wynika, żeby właściciele obiektów niebędących budynkami, wybudowanych przed 1997 r., zwolnieni zostali z obowiązku prowadzenia książki obiektu budowlanego, a jeżeli składowisko składa się z kilku obiektów budowlanych i budynków, to dla każdego elementu składowego winna być założona książka obiektu budowlanego.

KPW Gogolin posiadało książki obiektu budowlanego dla następujących obiektów znajdujących się na składowisku: segregatora odpadów, kontenera biurowo-socjalnego z wagą, brodzika dezynfekcyjnego, budynku gospodarczo-magazynowego, nie posiadało natomiast książki obiektu dla kwatery składowiska przeznaczonej do składowania odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 615-616, 866-905)

W powyższym zakresie NIK zwraca także uwagę, że zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 2 lipca 2003 r. *w sprawie książki obiektu budowlanego*⁴³, książka powinna być założona w dniu przekazania obiektu budowlanego do użytkowania i systematycznie prowadzona przez okres jego użytkowania. Wpisy do książki powinny być dokonywane w dniu zaistnienia okoliczności, dla której jest wymagane dokonanie odpowiedniego wpisu (§ 6 ust. 1). We wzorze książki obiektu budowlanego przewidziano ewidencjonowanie m.in. awarii obiektu (rozdział X, tablica 10), którymi w kontrolowanym przypadku były pożary na składowisku.

⁴¹ Dz. U. Nr 38, poz. 229 ze zm.

⁴² Dz. U. Nr 111, poz. 726 ze zm.

⁴³ Dz. U. Nr 120, poz. 1134.

8. Brak bezpośredniego dostępu do jednego z hydrantów znajdujących się na składowisku, zlokalizowanego przy PSZOK.

W trakcie oględzin przeprowadzonych przez kontrolerów NIK na składowisku odpadów w dniu 7 czerwca 2016 r. stwierdzono, iż hydrant ten był zastawiony workami z selektywnie zebranymi odpadami, co utrudnić lub uniemożliwić mogło dostęp do tego hydrantu i jego wykorzystanie w przypadku pożaru na składowisku. Zgodnie z § 10 ust. 9 pkt 5 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie zaopatrzenia w wodę oraz dróg przeciwpożarowych⁴⁴, dla zapewnienia możliwości intensywnego czerpania wody do celów przeciwpożarowych, przy hydrancie należy przewidzieć stanowisko czerpania wody o wymiarach zapewniających swobodny dostęp do hydrantu.

(dowód: akta kontroli str. 654, 664-665)

9. Przyjęcie do przetworzenia i poddanie kompostowaniu na kompostowniku zlokalizowanym w obrębie składowiska odpadów, odpadów zielonych po dniu 21 maja 2016 r., tj. po wejściu w życie uchwały z dnia 26 kwietnia 2016 r. w sprawie wykonania WPGO, zgodnie z którą ww. kompostownia uzyskała status instalacji do zastępczej obsługi Centralnego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi, ale tylko w przypadku, gdy wyznaczona w tej uchwale regionalna instalacja do kompostowania uległaby awarii lub nie mogła z innych przyczyn przyjmować odpadów. W myśl art. 91 ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁴⁵, odpady zielone przekazuje się do instalacji przewidzianych do zastępczej obsługi regionu, w przypadku wystąpienia awarii RIPOK lub w innych przypadkach, o których mowa w art. 38 ust. 2 pkt 2 ustawy o odpadach, tj. do czasu uruchomienia RIPOK lub braku możliwości przyjmowania odpadów przez RIPOK z innych przyczyn.

(dowód: akta kontroli str. 654, 659, 667-668)

Jakkolwiek Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnił, że ujęte w ewidencji wagowej odpady ulegające biodegradacji (20 02 01) o masie ogółem 7,04 Mg, przyjęte od dnia 23 maja do dnia 7 czerwca 2016 r., zostały przewiezione do RIPOK do Opola⁴⁶, to przeprowadzone oględziny ujawniły świeże odpady zielone na kompostowniku.

(dowód: akta kontroli str. 653-668, 925)

K.M. – specjalista ds. rozliczeń odpowiedzialna za ważenie i kontrolę pojazdów dostarczających odpady na składowisko wyjaśniła, że odpady ulegające biodegradacji (20 02 01) po dniu 21 maja 2016 r. przyjmowała jedynie na PSZOK, a prowadzona ewidencja jest wspólna dla tego odpadu przyjmowanego na PSZOK oraz do kompostowania. W wyjaśnieniach podała także: *Nie wiem skąd wzięły się świeże odpady zielone na składowisku i na kompostowniku.*

(dowód: akta kontroli str. 626)

10. Pracownicy składowiska odpadów nie zapewnili właściwego nadzoru w zakresie rodzajów przyjmowanych do składowania odpadów, w celu ograniczenia ryzyka przyjęcia do składowania odpadów niewskazanych w pozwoleniu zintegrowanym oraz zapewnienia przestrzegania zakazu składowania na składowisku odpadów wymienionych w art. 122 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy o odpadach.

Jakkolwiek pracownicy składowiska wyjaśnili, że otrzymali do przeczytania Instrukcję prowadzenia składowiska odpadów lub zostali poinformowani o takiej

⁴⁴ Dz. U. Nr 124, poz. 1030.

⁴⁵ Dz. U. z 2016 r. poz. 250.

⁴⁶ Według złożonych wyjaśnień, odpady przewieziono dopiero na początku czerwca 2016 r. i Spółka nie posiadała kart przekazania odpadów, ze względu na sporządzanie zbiorczych – miesięcznych kart przekazania odpadów po zakończeniu miesiąca.

instrukcji przez Kierownika Działu Gospodarki Odpadami Stałymi, oraz że zostali przez tego Kierownika przeszkoleni w momencie przyjmowania do pracy i są przez niego na bieżąco informowani o wszelkich zmianach przepisów, to w trakcie oględzin prowadzonych przez kontrolerów NIK na składowisku odpadów w różnych miejscach kwatery składowiska ujawniono przypadki poddania składowaniu:

a/ odpadów ulegających biodegradacji (selektywnie zebranych w workach, skupisk zeschniętych gałęzi i fragmentów drzew i krzewów oraz świeżych odpadów zielonych – gałęzi drzew wraz z liśćmi), co stanowiło naruszenie zakazu składowania na składowisku odpadów, odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych, określonego w art. 122 ust. 1 pkt 6 ustawy o odpadach;

b/ kilkunastu opon samochodowych lub ich części zarówno wystających z warstwy izolacyjnej, jak i zdeponowanych na części składowiska, na której prowadzone było składowanie w czasie prowadzenia oględzin, co stanowiło naruszenie zakazu określonego w art. 122 ust. 1 pkt 5 ustawy o odpadach;

c/ odpadów plastikowych selektywnie zebranych w workach, pomimo iż zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami określoną w art. 17 ustawy o odpadach, unieszkodliwianie jest ostatnim ze sposobów takiego postępowania, a zgodnie z art. 105 ust. 1 ww. ustawy, odpady przed umieszczeniem na składowisku odpadów winny być poddawane procesowi przekształcania fizycznego, chemicznego, termicznego lub biologicznego, włącznie z segregacją, w celu ograniczenia zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi lub dla środowiska oraz ograniczenia ilości i objętości składowanych odpadów, a także ułatwienia postępowania z nimi lub prowadzenia odzysku. Również posiadane przez Spółkę pozwolenie zintegrowane nie przewidywało składowania opakowań z tworzyw sztucznych.

(dowód: akta kontroli str. 97-98, 653-668)

Ponadto stwierdzono nieprzestrzeganie w pełni zasad przyjęcia odpadów na składowisko. I tak: w przypadku 2 z 4 transportów odpadów, jakie zostały przyjęte na składowisko w trakcie prowadzonych oględzin pracownicy składowiska nie sprawdzili, jakie odpady zostały wwieziona na składowisko podczas ich rozładunku. Stanowiło to naruszenie zasad określonych w pkt III.14.2 *Instrukcji prowadzenia składowiska odpadów*, zgodnie z którymi w trakcie rozładunku we wskazanym miejscu, obsługa składowiska powinna dokonać powtórnej weryfikacji wizualnej dostarczanego odpadu. W przypadku wystąpienia jakichkolwiek wątpliwości, co do zgodności składu odpadu ze wstępną weryfikacją przy wadze, obsługa składowiska miała prawo do odmowy pozostawienia przyjmowanego odpadu na kwaterze i nakazania dostawcy jego ponownego załadunku, a tym samym zwrotu odpadu. Również zgodnie z art. 114 ust. 2 pkt 1 ustawy o odpadach, zarządzający składowiskiem odpadów winien dokonać weryfikacji odpadów, która polega na oględzinach nie tylko przed, ale i po rozładunku odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 279, 653-668)

K.M. – specjalista ds. rozliczeń odpowiedzialna za ważenie i kontrolę pojazdów dostarczających odpady na składowisko wyjaśniła: *ja przeprowadzam kontrolę przyjęcia tylko na wadze, nie idę już na teren składowiska ponownie sprawdzać rodzaju wwiezionych odpadów po ich rozładowaniu. Przeprowadzam weryfikację tylko na wadze. Nie sprawdzam rozładowanego odpadu na składowisku. Po sprawdzeniu na wadze jedynie sporadycznie ma miejsce sprawdzenie, jakiego rodzaju odpady są rozładowywane. Inni pracownicy od czasu do czasu monitorują składowisko pod kątem rodzaju odpadów rozładowywanych na składowisku. Zwłaszcza, jeżeli dostawca rozładowuje odpady w innym miejscu niż wskazane. Wyjaśniła także: na pewno nie przyjeżdżają transporty opon, ja takich nigdy nie przyjąłam. Opony można przywozić tylko na PSZOK. Jak wcześniej mówiłam nie*

chodzę weryfikować to, co jest rozładowywane na składowisku, więc jeżeli nie widziałam opon w samochodach na wadze, mogły być ukryte przed moim wzrokiem. Wyjaśniła także: Nie wiem skąd wzięły się świeże odpady zielone na składowisku.

(dowód: akta kontroli str. 626-628)

W 2 z 4 przypadków transportów odpadów, jakie zostały przyjęte na składowisko w trakcie prowadzonych oględzin, pracownicy składowiska nie wyegzekwowali także od kierowców samochodów przywożących odpady na składowisko przejechania po opuszczeniu kwatery składowiska przez brodzik dezynfekcyjny. Zgodnie z pkt III.10 lit. f *Instrukcji prowadzenia składowiska odpadów*, pojazdy wyjeżdżające z kwatery winny być każdorazowo dezynfekowane w brodziku zlokalizowanym przy wyjeździe ze składowiska. Jeden transport odpadów zaklasyfikowanych przez obsługę składowiska, jako odpady wielkogabarytowe przywiezione na PSZOK został skierowany bezpośrednio na kwaterę składowiska, pomimo iż zgodnie z pkt. 3.4 i 3.5 *pozwolenia zintegrowanego*, odpady w PSZOK winny być magazynowane na placu utwardzonym betonem w pojemnikach i kontenerach. Rozładunku odpadów powinien dokonać dostarczający odpady lub pracownik obsługi PSZOK, w sposób niepowodujący mieszania się ze sobą różnych rodzajów odpadów, bezpośrednio do kontenerów lub pojemników.

Ponadto stwierdzono przypadki porzucenia odpadów (komunalnych niesegregowanych i wielkogabarytowych) poza kwaterą składowiska, pomimo iż zgodnie z pozwoleniem zintegrowanym odpady powinny być składowane na kwaterze nr 2.

(dowód: akta kontroli str. 98, 277, 655, 665, 668)

K.M. – specjalista ds. rozliczeń pracownik składowiska wyjaśniła: *kierowcy byli przeze mnie poinformowani o takim obowiązku, o konieczności przejazdu przez brodzik dezynfekcyjny przy opuszczaniu składowiska. Nie miałam technicznej możliwości zamknięcia wyjazdu ze składowiska w przypadku, gdy kierowca omija brodzik, gdyż szlaban został kilka dni temu uszkodzony w trakcie burzy.*

W dniu oględzin szlaban przy wyjeździe ze składowiska był zdemontowany.

Ponadto wyjaśniła: *standardowo, gdy samochód przyjeżdża na PSZOK, wyładowuje się do kontenera, jednak dzisiaj ten kontener był pełny, z tego powodu skierowałam ten samochód bezpośrednio na składowisko, ponieważ były to odpady wielkogabarytowe.*

(dowód: akta kontroli str. 627, 666)

W sprawie sprawowania nadzoru nad pracownikami składowiska Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnił: *nadzór sprawowałam w trakcie wyrwykowych kontroli przeprowadzanych np. raz w tygodniu, czasami rzadziej. Nie mam możliwości bezpośredniego nadzoru z uwagi na miejsce pracy, położone z dala od składowiska odpadów, dodatkowo natłok innych obowiązków ograniczał mi możliwość częstszych kontroli i nadzoru nad pracownikami składowiska w celu wyeliminowania nieprawidłowości wskazanych w protokole oględzin. Nadzór sprawowałam bezpośrednio i nie sporządzałam na tą okoliczność dokumentów.*

(dowód: akta kontroli str. 924)

O powyższych nieprawidłowościach stwierdzonych w trakcie oględzin na składowisku odpadów, kontrolerzy poinformowali Prezesa Spółki na podstawie art. 51 ust. 4 ustawy o NIK.

Prezes Spółki poinformował, że nieprawidłowości stwierdzone podczas oględzin na składowisku zostały usunięte. Został udrożniony bezpośredni dostęp do hydrantu p.poż, odpady ulegające biodegradacji przyjęte na kompostownik po dniu 21 maja 2016 r. zostały usunięte i wywiezione do RIPOK w Opolu, odpady zeskładowane na składowisku niezgodnie z pozwoleniem zintegrowanym zostały zebrane

i zagospodarowane zgodnie z obowiązującymi przepisami, odpady porzucone poza kwaterą składowiska zostały zebrane i unieszkodliwione zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ponadto poinformował, że za nieprzestrzeganie zasad przyjęcia odpadów, pracownicy składowiska zostali upomniani ustnie i pouczeni o następstwach takich działań w przyszłości (kara nagany), a w razie powtarzania się podobnych zdarzeń, do zwolnienia dyscyplinarnego włącznie. Powyższe potwierdziły oględziny przeprowadzone na składowisku w dniu 17 czerwca 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 696-698, 1016)

Mając na uwadze nieprawidłowości stwierdzone w trakcie kontroli, Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że zgodnie z art. 135 ust. 1 ustawy o odpadach, zarządzający składowiskiem odpadów ponosi odpowiedzialność za całokształt działalności składowiska odpadów i jest obowiązany do realizacji wszystkich obowiązków wynikających z obowiązujących przepisów i decyzji, o których mowa w art. 128 tej ustawy, tj. pozwolenia zintegrowanego, pozwolenia na użytkowanie składowiska odpadów oraz decyzji zatwierdzającej *Instrukcję prowadzenia składowiska odpadów*.

Prowadzenie ewidencji i sprawozdawczości

Opis stanu
faktycznego

3.1. W myśl art. 66 ust. 1 ustawy o odpadach, posiadacz odpadów jest obowiązany do prowadzenia na bieżąco ich ilościowej i jakościowej ewidencji zgodnie z katalogiem odpadów. Zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 1 lit a i b oraz ust. 2 tej ustawy, ewidencja winna być prowadzona z zastosowaniem kart przekazania odpadów, kart ewidencji odpadów oraz w przypadku posiadacza odpadów przekazującego odpady do składowania oraz zarządzającego składowiskiem, obejmować także dokumenty takie jak: podstawowa charakterystyka odpadów oraz wyniki testów zgodności (o ile są wymagane⁴⁷). W art. 69 ust. 4 ustawy o odpadach, dopuszczono niesporządzanie karty przekazania odpadów, jeżeli jeden z posiadaczy odpadów nie jest objęty obowiązkiem prowadzenia ewidencji odpadów, a w myśl art. 66 ust. 4 pkt 1 lit. a obowiązek prowadzenia ewidencji odpadów nie dotyczy wytwórców odpadów komunalnych. Sposób prowadzenia ewidencji odpadów określony został także w pkt III.8.6 *Instrukcji prowadzenia składowiska odpadów*.

KPW Gogolin prowadziło ewidencję odpadów od października 2000 r. W kontrolowanym przez NIK okresie ewidencja ta prowadzona była z wykorzystaniem systemu komputerowego sprzężonego z elektroniczną wagą samochodową oraz miesięcznych i rocznych kart ewidencji odpadów. Spółka prowadziła jedną wspólną ewidencję jako odbierający odpady oraz prowadzący instalację do przetwarzania odpadów. Kontrolą objęto ewidencję odpadów komunalnych o kodach – 20 03 07, 20 02 01, 20 01 35, 20 01 36, 20 01 01, 20 01 23 za 2014 r., obejmującą łącznie 1349,325 Mg odpadów komunalnych (100% odpadów komunalnych o tych kodach zebranych w 2014 r.) Ponadto, badaniem objęto całą ewidencję odpadu o kodzie 20 03 01 za 2013 r., obejmującą łącznie 2 851,36 Mg (100%) niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych przyjętych na składowisko odpadów w tym roku. Na podstawie objętej kontrolą próby stwierdzono, że:

a/ karty ewidencji odpadów prowadzone były zgodne ze wzorami określonymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów⁴⁸ oraz rozporządzeniu

⁴⁷ Wyłączenia w tym zakresie określone zostały w art. 110 ust. 5 ustawy o odpadach.

⁴⁸ Dz. U. Nr 249, poz. 1673, dalej: rozporządzenie w sprawie wzorów dokumentów z dnia 8 grudnia 2010 r.

Ministra Środowiska z dnia 12 grudnia 2014 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów⁴⁹;

b/ karty ewidencji prowadzone były odrębnie dla każdego rodzaju odpadu według kodów wynikających z katalogu odpadów⁵⁰, co było zgodne z art. 70 ustawy o odpadach;

c/ prowadzono miesięczne karty ewidencji odpadów oraz karty zbiorcze ewidencji odpadów za cały rok kalendarzowy w odniesieniu do odpadów, które były przyjmowane do RIPOK z mniejszą częstotliwością (np. 200135, 200101);

d/ wpisy do kart ewidencji odpadów dokonywane były w miesięcznych kartach oraz w rocznych kartach w odniesieniu do miesiąca, w którym przyjęto odpady, zgodnie z wymogami określonymi w art. 70 ust. 2 ustawy o odpadach;

e/ karty ewidencji odpadów przechowywano wraz z kartami przekazania odpadów, (jeżeli były sporządzone);

f/ w przypadku braku kart przekazania odpadów podstawą ujęcia odpadu w prowadzonej ewidencji były kwity wagowe, generowane przez system informatyczny w momencie ważenia odpadów przy ich dostarczeniu na składowisko;

g/ w kartach ewidencji odpadów ujęto odpady zgodnie z rodzajami wskazanymi w kartach przekazania odpadów lub kwitach wagowych;

h/ w 115 przypadkach (30,58% skontrolowanych) wpisów na kartach ewidencji odpadów dokonano na podstawie podpisanych przez dostawców kart przekazania odpadów, w pozostałych przypadkach na podstawie kwitów wagowych⁵¹.

(dowód: akta kontroli str. 324, 643, 653-668, 709-822, 824, 827, 830)

Zgodnie z obowiązkiem określonym w art. 75 ust. 1 w związku z art. 237 i art. 237a ustawy o odpadach, Spółka zobowiązana była do sporządzania i przekazania marszałkowi województwa, corocznego sprawozdania o wytworzonych odpadach na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach⁵² (art. 37), w szczególności określonej w załączniku nr 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych o odpadach⁵³. KPW Gogolin sporządziło w wymaganej szczególności i przekazało Marszałkowi Województwa Opolskiego z zachowaniem terminów określonych w art. 76 ustawy o odpadach zbiorcze zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów⁵⁴ za rok 2013, 2014 i 2015. Dane zawarte w ww. zestawieniach w zakresie masy odpadów poddanych składowaniu w tych latach były zgodne z ewidencją odpadów prowadzoną przez KPW Gogolin. Różnice pomiędzy danymi zawartymi w tych zestawieniach, a ewidencją odpadów i ewidencją wagową odpadów opisano w dalszej części wystąpienia.

(dowód: akta kontroli str. 116-147, 301-303, 700-708)

3.2. W okresie objętym kontrolą NIK, KPW Gogolin nie przedstawiało na wniosek gmin oraz podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli

⁴⁹ Dz. U. poz. 1973, dalej: rozporządzenie w sprawie wzorów dokumentów z dnia 12 grudnia 2014 r.

⁵⁰ Katalog odpadów określony został w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206), obowiązującym do dnia 31 grudnia 2014 r. oraz w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. poz. 1923), obowiązującym od dnia 1 stycznia 2015 r.

⁵¹ W związku z dopuszczeniem w art. 69 ust. 4 w związku z art. 66 pkt 1 lit. a ustawy o odpadach niesporządzenia kart przekazania odpadów w przypadku wytwórców odpadów komunalnych, w przypadkach nieprzekazania kart klasyfikacji odpadów według katalogu odpadów dokonywali pracownicy składowiska na podstawie oględzin odbieranych odpadów.

⁵² Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 ze zm.

⁵³ Dz. U. Nr 249, poz. 1674.

⁵⁴ Dalej: zestawienia zbiorcze.

nieruchomości kalkulacji kosztów zagospodarowania odpadów komunalnych, ponieważ nie były składane takie wnioski. Od dnia 1 lipca 2013 r. inne niż KPW Gogolin podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości nie dostarczały odpadów na składowisko odpadów oraz kompostownię.

(dowód: akta kontroli str. 324, 607)

3.3. Spółka nie przekazywała przedsiębiorcom odbierającym odpady komunalne w gminie ani gminom informacji o odpadach przekazanych przez przedsiębiorców lub gminy, o których mowa w art. 90a ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, ponieważ jak wskazano powyżej, od wejścia w życie ww. przepisu, tj. od dnia 1 lutego 2015 r., tylko KPW Gogolin, jako jedyny przedsiębiorca odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, dostarczało odpady komunalne do przetworzenia do prowadzonych przez siebie instalacji (składowiska odpadów i kompostowni).

(dowód: akta kontroli str. 324, 607)

Prezes, Dyrektor ds. Technicznych oraz Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnili, że Spółka nie przekazywała gminom Gogolin i Tarnów Opolski informacji, o której mowa w art. 90a ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, gdyż jako prowadzący RIPOK (składowisko) oraz RIPOK zastępczy (kompostownię) nie ma podpisanych umów z gminami, o których mowa z tym artykule.

(dowód: akta kontroli str. 991)

3.4. Ilości odpadów poddanych przez Spółkę procesom odzysku R3 i R5 w latach 2013-2016 (I kw.) oraz działania podejmowane w celu ograniczenia masy składowanych odpadów przedstawiono w pkt 2.1 wystąpienia pokontrolnego. Według ewidencji odpadów, KPW Gogolin w całości poddało odzyskowi przyjęte odpady budowlane i rozbiórkowe, a także glebę i ziemię, w tym kamienie i wykorzystało je do budowy warstw przekładkowych i dróg dojazdowych na kwaterę składowiska. Według tej ewidencji odpady ulegające biodegradacji nie były przekazywane do składowania tylko kompostowane⁵⁵, a uzyskany w wyniku tego procesu kompost nieodpowiadający wymaganiom był składowany lub wykorzystywany m.in. do wykonania okrywy rekultywacyjnej składowiska. Według kart ewidencji odpadów procesowi R3 poddano całość odpadów ulegających biodegradacji przyjętych przez Spółkę.

Spółka, jako podmiot odbierający odpady od właścicieli nieruchomości na podstawie umów zawartych z gminami: Gogolin i Tarnów Opolski przekazywała tym gminom kwartalne (w latach 2013-2014), a następnie półroczne (2015 r.) sprawozdania zawierające informacje o masie poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych i sposobie ich zagospodarowania, o których mowa w art. 9n ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*. Obejmowały one nie tylko odpady przyjęte na składowisko i kompostownię, ale także odpady przyjęte na PSZOK oraz niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne przekazane do RIPOK (MBP⁵⁶).

Według ww. sprawozdań w Gminie Gogolin Spółka uzyskała:

a/ poziom redukcji masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania: 131% w I kw. 2013 r.; 76% w II kw. 2013 r.; 45% w III kw. 2013 r., 44% w IV kw. 2013 r., 35% w I kw. 2014 r., 48% w II kw. 2014 r.; 62% w III kw. 2014 r., 52% w IV kw. 2014 r., 78% w I półroczu 2015 r. oraz 99% w II półroczu 2015 r.

⁵⁵ Bezpośrednio lub po magazynowaniu.

⁵⁶ Mechaniczno-biologiczne przetwarzanie odpadów komunalnych.

b/ poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła odpowiednio⁵⁷: 2%, 29%, 69%, 88%, 61%, 30%, 39%, 88%, 71% oraz 87%.

c/ poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych – 100% w latach 2013-2015.

Według ww. sprawozdań w Gminie Tarnów Opolski Spółka uzyskała:

a/ poziom redukcji masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania: 35% w III kw. 2014 r., 52% w IV kw. 2014 r., 84% w I półroczu 2015 r. oraz 62% w II półroczu 2015 r.;

b/ poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła odpowiednio: 37%, 19%, 40%, 82%;

c/ poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych – 100% w latach 2014 (IV kw.⁵⁸) – 2015.

(dowód: akta kontroli str. 325-328, 604-606, 619-620, 651-652, 919-922, 928-968)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Pomimo odbierania przez Spółkę w kontrolowanym przez NIK okresie odpadów komunalnych z ogółem 4 gmin, tj. w 2013 r. z gmin Gogolin i Strzeleczyki oraz w latach 2014-2016 z gmin: Gogolin oraz Tarnów Opolski i Krapkowice oraz prowadzenia RIPOK (składowisko i kompostownia), w Spółce prowadzono miesięczne i roczne karty ewidencji poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych łącznie dla odpadów odebranych ze wszystkich obsługiwanych gmin oraz RIPOK. Zgodnie natomiast z objaśnieniem do wzoru karty ewidencji odpadu zawartym w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie wzorów dokumentów z dnia 8 grudnia 2010 r. (pkt 1) oraz załączniku nr 2 do rozporządzenia w sprawie wzorów dokumentów z dnia 12 grudnia 2014 r. (pkt 2) w przypadku odbierania odpadów komunalnych, należało sporządzić osobno kartę ewidencji dla każdej gminy. Również osobną kartę ewidencji odpadów należało sporządzać dla każdego miejsca prowadzenia działalności w przypadku wytwarzania, zbierania lub przetwarzania odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 117, 125, 133, 377-445, 505-524, 526-555, 698-699, 709-811, 832-865)

Prowadzący ewidencję odpadów Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnił: *prowadziłem wspólną kartę ewidencji dla odpadów komunalnych dla wszystkich gmin w związku z brakiem możliwości wpisu (brak odpowiedniej rubryki) w karcie ewidencji nazwy gminy, z terenu której zbierane były odpady. A zgodnie z tym, że jesteśmy posiadaczem odpadu, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości oraz wpis do rejestru, pod pozycją Posiadacz odpadów podajemy dane oraz adres naszej Spółki. (...) Sporządziłem wspólną kartę ewidencji odpadów dla poszczególnych miejsc prowadzenia odbioru odpadów komunalnych w związku z brakiem możliwości wpisu (brak odpowiedniej rubryki).*

(dowód: akta kontroli str. 505, 642)

Nie kwestionując prawidłowości wskazania Spółki jako posiadacza odpadów, NIK zwraca uwagę, że zgodnie z objaśnieniami do karty ewidencji odpadu, zawartymi w pkt 2 załącznika nr 2 do rozporządzenia w sprawie wzorów dokumentów z dnia 12 grudnia 2014 r., w przypadku wytwarzania, zbierania, przetwarzania odpadów

⁵⁷ W stosunku do przedziałów czasowych wskazanych w pkt wyżej (lit. a).

⁵⁸ W III kw. nie odbierano takich odpadów.

należy sporządzać osobną kartę ewidencji odpadów dla każdego miejsca prowadzenia działalności, a w przypadku odbierania odpadów komunalnych należy sporządzić osobno kartę dla każdej gminy, z terenu której odpady komunalne są odbierane. Karty takie winny być zatem prowadzone dla RIPOK oraz dla poszczególnych gmin. Podkreślić również należy, że w karcie ewidencji odpadów przewidziano wskazanie miejsca prowadzenia działalności. Zgodnie z objaśnieniem do karty ewidencji odpadów, w przypadku podmiotu, który uzyskał wpis do rejestru określonego w art. 9b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, należało podać nazwę województwa i gminy. Wzór karty odpadów przewiduje także wskazanie zakresu działalności (zaznaczenie symbolem X właściwego kwadratu: W – wytwarzanie odpadów, Zb – zbieranie odpadów, Od – odzysk, Un – unieszkodliwianie, Ok – odbieranie odpadów komunalnych).

2. Niezgodności pomiędzy danymi dotyczącymi masy odpadów komunalnych poszczególnych rodzajów zawartymi w ewidencji wagowej prowadzonej na składowisku odpadów na podstawie wyników ważenia odbieranych odpadów, kartach przekazania odpadów oraz ujętych w kartach ewidencji odpadów.

I tak:

a/ na podstawie analizy ewidencji odpadów prowadzonej przez KPW Gogolin przeprowadzonej w odniesieniu do próby dokumentów opisanej w pkt 3.1 niniejszego wystąpienia stwierdzono, że w przypadku odpadów o kodzie 20 01 36 (zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35), ilość odpadów ujęta w karcie ewidencji odpadów za 2014 r. jako przekazane innemu posiadaczowi – 0,725 Mg, jakkolwiek zgodna z kartami przekazania odpadów dla tego odpadu w 2014 r., była jednak mniejsza o 2,035 Mg, aniżeli przekazana podmiotowi zewnętrznemu według kwitów wagowych (2,76 Mg) (według karty ewidencji odpadu 20 01 36 KPW Gogolin przyjęło 2,444 Mg tego odpadu, przekazało podmiotowi zewnętrznemu wg kwitów wagowych 2,76 Mg, natomiast zaewidencjonowało przekazanie innemu posiadaczowi odpadów 0,725 Mg).

(dowód: akta kontroli str. 702-704, 791-791b, 800-801, 805-811)

Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnił: *w związku z brakiem możliwości technicznych, aby jednoznacznie określić rodzaj odpadu i jego masę przed przekazaniem odpadu innemu posiadaczowi, przeprowadzamy jedynie wstępne ważenie zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych pod kodem 20 01 36. Następnie po przekazaniu odpadów, podmiot odbierający specjalizujący się w gospodarowaniu elektroodpadami dzieli je, klasyfikuje na odpowiednie kody i określa wagę, co zostaje ujęte w kartach przekazania odpadów.*

(dowód: akta kontroli str. 646)

W powyższym zakresie NIK zwraca uwagę, że po sporządzeniu kart przekazania odpadów z uwzględnieniem ich klasyfikacji dokonanej przez podmiot przyjmujący, zaewidencjonowano nie tylko masę przekazanych odpadów, ale i masę przyjętych odpadów według ww. rodzajów na kartach ewidencji odpadów 20 01 23 i 20 01 35, nie dokonano jednak w związku z tym zmian (zmniejszenia) masy przyjętych odpadów o kodzie 20 01 36. Skutkowało to ujęciem dwukrotnie w prowadzonej ewidencji odpadów zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych o masie 2,068 Mg przyjętych w karcie ewidencji odpadu 20 01 36 oraz 20 01 23 i 20 01 35. W związku z powyższym ewidencja odpadów prowadzona przez KPW Gogolin w ww. zakresie nie odzwierciedlała rzeczywistego obrotu zużytymi urządzeniami elektrycznymi i elektronicznymi.

(dowód: akta kontroli str. 702-704, 791-791b, 800-801, 805-811)

b/ w wyniku analizy 100% kart ewidencji odpadów dla odpadów o kodzie 20 02 01 (odpady ulegające biodegradacji) z okresu objętego kontrolą, stwierdzono różnice pomiędzy masą odpadów wykazaną w ewidencji odpadów, a ujętą w ewidencji wagowej przyjętych odpadów (systemie informatycznym obsługującym wagę samochodową na składowisku odpadów).

W 2013 r. według kart ewidencji odpadów przyjęto 230,73 Mg odpadów ulegających biodegradacji, natomiast według ewidencji wagowej 237,65 Mg, tj. o 6,92 Mg więcej.

W 2014 r. według kart ewidencji odpadów przyjęto 920,12 Mg odpadów ulegających biodegradacji, natomiast według ewidencji wagowej 924,20 Mg odpadów, tj. o 4,08 Mg więcej.

W 2015 r. według kart ewidencji odpadów przyjęto 1 311,56 Mg odpadów ulegających biodegradacji, natomiast według zestawienia wagowego przyjęto 1 317,02 Mg, tj. o 5,46 Mg więcej.

(dowód: akta kontroli str. 525-593, 597-599, 727-751)

Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnił, że różnice w masie odpadu o kodzie 20 02 01 występujące pomiędzy zapisami w kartach ewidencji odpadów, a zestawieniem wagowym dla tego odpadu z systemu informatycznego obsługującego wagę na składowisku w latach 2013-2015, wynikają z jego błędów przy wypełnianiu kart ewidencji odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 646)

3. W latach 2015-2016 (I kw.), w kartach ewidencji odpadów, masę odbieranych odpadów komunalnych ewidencjonowano w KPW Gogolin z dokładnością do dziesiątek kilogramów.

Na podstawie próby obejmującej wszystkie karty ewidencji odpadów o kodach 20 02 01 oraz 20 03 07 z 2015 r. oraz I kw. 2016 r. stwierdzono, że pomimo iż w załączniku nr 2 do rozporządzenia w sprawie wzorów dokumentów z dnia 12 grudnia 2014 r. w objaśnieniach obejmujących sposób wypełnienia kart ewidencji odpadów wskazano, iż masę odpadów wyrażoną w Mg należy podać z dokładnością do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne, a w przypadku gdy masa odpadów jest mniejsza niż 1 kg, należy podać masę w zaokrągleniu do 1 kg, w objętych kontrolą kartach ewidencji odpadów prowadzący ewidencję odpadów Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi ujmował masę przyjmowanych odpadów z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, czyli dziesiątek kg.

(dowód: akta kontroli str. 832-865)

Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnił: *masę odpadów w kartach ewidencji odpadów podawałem do drugiego miejsca po przecinku (czyli do dziesiątek kilogramów) dlatego, że posiadany we wskazanym okresie czytnik wagowy połączony bezpośrednio z programem wagowym TIPEX, nie był dostosowany do możliwości ważenia z dokładnością do trzech miejsc po przecinku. W chwili obecnej posiadamy nowy czytnik, który przystosowany jest do pomiaru do trzeciego miejsca po przecinku, czyli w kg.*

(dowód: akta kontroli str. 638-643)

NIK zwraca uwagę, że nie podjęto z odpowiednim wyprzedzeniem, skutecznych działań na rzecz zapewnienia możliwości prowadzenia ewidencji odpadów z opisaną wyżej dokładnością. Nowy czytnik wagowy został zainstalowany dopiero w dniu 2 kwietnia 2016 r., czyli po upływie 15 miesięcy od wejścia w życie obowiązku ewidencjonowania masy odpadów z dokładnością do 1 kg. Oględziny przeprowadzone na składowisku potwierdziły, że urządzenie to umożliwia pomiar masy odpadów z dokładnością do 1 kg, jednak połączony z tym terminalem program

komputerowy do ewidencji wagowej odpadów, ewidencjonował masę odpadów z dokładnością do dziesiątek kilogramów, co nadal uniemożliwia prowadzenie na podstawie tej ewidencji wagowej, kart ewidencji odpadów z podaniem masy z dokładnością do 1 kg.

(dowód: akta kontroli str. 629-631, 662, 697)

4. KPW Gogolin nie sporządziło w pełni rzetelnie zbiorczych zestawień o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów przekazanych Marszałkowi Województwa Opolskiego za lata 2013-2015, gdyż część danych w nich zawartych nie była zgodna z prowadzoną w Spółce ewidencją odpadów, ewidencją wagową lub kartami przekazania odpadów.

I tak:

a/ w zestawieniu za 2014 r. w dziale 4 *Zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilościach odpadów* dla odpadu o kodzie 20 01 35 (zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki), podano ilość zebranych odpadów 1,241 Mg, podczas gdy według kart ewidencji odpadów zebrano 2,023 Mg.

(dowód: akta kontroli str. 125, 702, 807)

Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnił, iż omyłkowo podał w ww. zestawieniu niewłaściwą, zbyt małą ilość zebranych odpadów. W wyjaśnieniach stwierdził: *W związku z tym, że odpad ten jest przejmowany (zbierany) w większości pod kodem 20 01 36, a dopiero po przekazaniu innym posiadaczom (firmom specjalizującym się w gospodarce elektroodpadami) następuje segregacja i szczegółowy podział na grupy i kody, powinna nastąpić korekta kart ewidencji odpadów, tzn. z kolumny „Masa przyjętych odpadów Mg” i powinny zostać wykreślone dwie pierwsze pozycje (1,241 oraz 0,762), gdyż ilości te mają być wykazane, jako przejęte w karcie ewidencji odpadu 20 01 36. Ilość odpadu 20 01 35. Ilość odpadu 20 01 35 zebrana i przekazana innemu posiadaczowi powinna wynosić 2,003 Mg, tyle też powinno być zapisane z Zbiorczym zestawieniem za rok 2014. Niestety omyłkowo zapisałem 1,241 Mg.*

(dowód: akta kontroli str. 642, 695)

b/ w zestawieniu za 2014 r. w dziale 4 *Zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilościach odpadów* dla odpadu o kodzie 20 01 36 (zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35), podano ilość zebranych odpadów 0,7 Mg, podczas gdy w karcie ewidencji tego odpadu zaewidencjonowano masę przyjętych odpadów tego typu 2,444 Mg, natomiast według kart ewidencji odpadów zebranych 3,30 Mg.

(dowód: akta kontroli str. 125, 702-704, 791, 805, 807)

Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnił: *jak wspomniano powyżej, elektroodpady zbierane są pod kodem 20 01 36, stąd też w karcie ewidencji odpadu dla kodu 20 01 36 jest wykazana znacznie większa ilość odpadów zebranych, aniżeli przekazanych innemu posiadaczowi, wiąże się to z następującym dopiero po przekazaniu odpadów, podziałem na odpowiednie rodzaje przez następnich posiadaczy odpadów (firmy specjalizujące się w gospodarce elektroodpadami). Po otrzymaniu szczegółowych danych na temat masy danego rodzaju odpadów, powinny zostać skorygowane karty ewidencji odpadów z podaniem właściwych ilości każdego rodzaju odpadów. (...). Praktykę taką stosowałem w związku z tym, że nie można jednoznacznie określić ilości i rodzaju (kodu) zebranych odpadów elektrycznych i elektronicznych w momencie ich zbiórki, gdyż elektrośmieci są trudne do zdefiniowania przez niewyspecjalizowane podmioty.*

(dowód: akta kontroli str. 642, 695)

c/ w zestawieniu za 2014 r. w dziale 4 *Zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilościach odpadów*, dla odpadu o kodzie 20 01 01 (papier i tektura) podano ilość zebranych odpadów 45,80 Mg, podczas gdy w karcie ewidencji tego odpadu zaewidencjonowano masę przyjętych odpadów 39,80 Mg.

(dowód: akta kontroli str. 125, 706, 777-790)

Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnił: *papier i tektura oraz opakowania z papieru i tektury ze względów organizacyjnych zbierane są jednym transportem, w związku z tym masa przejętych odpadów klasyfikowana jest dla jednego rodzaju odpadu, w tym wypadku pod kodem 20 01 01. Dopiero po przesegregowaniu można jednoznacznie określić ilość zebranych odpadów o kodzie 20 01 01 i 15 01 01 oraz dokonać przekazania innemu posiadaczowi. W związku z powyższym karta ewidencji dla odpadu 20 01 01 w kolumnie „Masa przyjętych odpadów Mg” obejmuje również odpady o kodzie 15 01 01. W Zbiorczym zestawieniu za 2014 r. nie wykazywaliśmy odpadu o kodzie 15 01 01, gdyż został on zebrany i przedstawiony jako suma papieru i tektury oraz opakowań z papieru i tektury łącznie zebranych w Gminie Gogolin oraz w Gminie Tarnów Opolski. (...) Do ilości odpadów 21,84 Mg – 20 01 01 należy jeszcze doliczyć 8,06 Mg odpadów o kodzie 15 01 01. Wyjaśnił także: do tej masy dodają procentowy udział papieru i tektury zebranych selektywnie z odpadami opakowaniowymi 15 01 06 zebranymi z selektywnej zbiórki z terenu gminy Tarnów Opolski z pojemników „z żółtą klapą” (zbierane łącznie odpady suche tj. opakowania z tworzyw sztucznych, opakowania z papieru i tektury, opakowania z metali, opakowania wielomateriałowe). Procent został ustalony przez pracownika Spółki odpowiedzialnego za przygotowanie dokumentacji służącej do sporządzenia sprawozdań do gmin, który na dzień dzisiejszy nie pracuje w Spółce, trudno mi jednoznacznie wskazać sposób określenia poziomu procentowego udziału tej masy w całości zebranych odpadów opakowaniowych 15 01 06, tj., wyznaczenia masy odpadu o kodzie 15 01 01 z odpadu 15 01 06. Do zbiorczego zestawienia rocznego podaję więc masę zebranego odpadu 20 01 01 oraz masę selektywnie zebranych odpadów 15 01 01 z terenu gminy Gogolin oraz gminy Tarnów Opolski (których masa została wyznaczona jako część procentowa z odpadu o kodzie 15 01 06).*

(dowód: akta kontroli str. 643, 696, 906-910, 925)

Podkreślić należy, że suma masy przyjętych odpadów o ww. kodach, ujętych w ewidencji odpadów, 39,80 Mg była niższa od wskazanej w zestawieniu zbiorczym, a w ewidencji brak było danych wskazujących na podstawie doliczenia do ww. masy 6 Mg stanowiącej (jak wyjaśniono) procentowy udział papieru i tektury zebranych selektywnie z odpadami opakowaniowymi, gdyż ustalona została w sposób szacunkowy. Nie gwarantowało to zdaniem NIK należytej rzetelności sporządzenia zestawień zbiorczych. W powyższym zakresie NIK zwraca uwagę, że dla zachowania należytej rzetelności sporządzanych zestawień zbiorczych, dane w nich zawarte powinny być zgodne ze stanem faktycznym, ale także z wynikającą z niego rzetelną ewidencją odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 706, 777-790, 925)

d/ w zestawieniu za 2014 r. w dziale 4 *Zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilościach odpadów* dla odpadu o kodzie 20 02 01 (odpady ulegające biodegradacji), podano ilość zebranych odpadów 745,8 Mg, podczas gdy według ewidencji wagowej zebrano 755,1 Mg, tj. o 9,3 Mg (1,25%) więcej.

(dowód: akta kontroli str. 125, 1010-1012)

Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnił: *najprawdopodobniej popełniłem błąd rachunkowy przy sumowaniu masy zebranych odpadów.*

(dowód: akta kontroli str. 1013)

e/ w dziale 5 tabela A *Zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilościach odpadów poddanych odzyskowi w instalacjach i urządzeniach oraz w dziale 7 Zbiorcze zestawienie danych o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, z wyłączeniem składowisk odpadów, obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz spalarni i współspalarni odpadów, w kolumnie odpady poddane procesowi odzysku lub unieszkodliwiania w roku sprawozdawczym, w odniesieniu do kompostowni wskazano masę odpadów ulegających biodegradacji (20 02 01), która nie wynikała z prowadzonej przez Spółkę ewidencji wagowej przyjętych do przetworzenia odpadów ulegających biodegradacji oraz ewidencji odpadów.*

I tak w zbiorczym zestawieniu wskazano:

- za 2013 r. masę odpadów poddanych procesowi odzysku – 191 Mg, podczas gdy masa odpadów poddanych kompostowaniu (proces R3) według kart ewidencji odpadów wynosiła w tym roku 230,73 Mg, tj. o 39,73 Mg (20,80%) więcej, a przyjęto do przetworzenia w 2013 r. według ewidencji wagowej 237,65 Mg odpadów ulegających biodegradacji, tj. o 46,65 Mg (24,42%) więcej, aniżeli ilość odpadów ulegających biodegradacji wskazana w tym zestawieniu;
- za 2014 r. masę odpadów poddanych procesowi odzysku 487,8 Mg, podczas gdy masa odpadów poddanych kompostowaniu (proces R3) według kart ewidencji odpadów wynosiła w tym roku 920,12 Mg, tj. o 432,32 Mg (88,63%) więcej, a przyjęto do przetworzenia w 2014 r. (według ewidencji wagowej) 924,2 Mg, tj. o 436,4 Mg (89,46%) więcej, aniżeli ilość odpadów ulegających biodegradacji wskazana w tym zestawieniu;
- za 2015 r. masę odpadów poddanych procesowi odzysku 510,0 Mg, podczas gdy masa odpadów poddanych kompostowaniu (proces R3) według kart ewidencji odpadów wynosiła w tym roku 1 311,56 Mg, tj. o 801,56 Mg (157,17%) więcej, a przyjęto do przetworzenia w 2015 r. według ewidencji wagowej 1 317,02 Mg, tj. o 807,02 Mg (158,24%) więcej, aniżeli ilość odpadów ulegających biodegradacji wskazana w tym zestawieniu.

(dowód: akta kontroli str. 117, 125, 135, 558-593, 597-600, 919-922)

Prezes, Dyrektor ds. Technicznych oraz Kierownik Działu Gospodarki Odpadami Stałymi wyjaśnili, że dane o ilości odpadów ulegających biodegradacji poddanych odzyskowi w instalacji przekazane Marszałkowi Województwa Opolskiego w ww. zbiorczych zestawieniach, są rzeczywistymi ilościami odpadów, które zostały przekazane do instalacji – kompostowni. Ilości te zostały określone poprzez ważenie przy użyciu wagi samochodowej na składowisku, poszczególnych partii odpadów dostarczonych bezpośrednio do kompostowni. Pozostała ilość odpadów ulegających biodegradacji dostarczona na składowisko była zbierana i magazynowana, a następnie przekazywana do kompostowni. Prezes wskazał także, że odpady ulegające biodegradacji magazynowane na terenie składowiska nie były ponownie ważone przed ich kompostowaniem.

(dowód: akta kontroli str. 649-650, 674, 993)

NIK zwraca uwagę, że z udzielonych wyjaśnień oraz kart ewidencji odpadów wynika, że po magazynowaniu odpadów ulegających biodegradacji były one w całości przetwarzane na kompostowni, jednak już bez ich ważenia, natomiast w danych o ilości odpadów poddanych procesowi odzysku poprzez kompostowanie wskazanych w zestawieniach zbiorczych przekazanych Marszałkowi nie uwzględniono w ogóle tych odpadów, wskazując jedynie ilości odpadów

przekazanych bezpośrednio do kompostowania, co nie odzwierciedla stanu faktycznego dotyczącego ilości odpadów poddanych procesowi kompostowania.

(dowód: akta kontroli str. 674, 678-692, 920-922, 993)

Kontrolowanie podmiotu prowadzącego instalację do przetwarzania odpadów komunalnych przez organ wykonawczy gminy i wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska

Opis stanu faktycznego

4.1. W latach 2013-2016 r. (I. kw.) Spółka nie była kontrolowana przez Marszałka Województwa Opolskiego.

(dowód: akta kontroli str. 148, 175)

4.2. W ww. okresie Urząd Miejski w Gogolinie przeprowadził w Spółce jedną kontrolę z zakresu gospodarki odpadami (w okresie od dnia 19 maja do dnia 23 czerwca 2014 r.). Dotyczyła ona przestrzegania i stosowania przez Spółkę przepisów o ochronie środowiska i została przeprowadzona w ramach nadzoru nad gospodarowaniem odpadami komunalnymi. Według wyników tej kontroli zamieszczonych w protokole pokontrolnym, KPW Gogolin w sposób prawidłowy i kompleksowy realizowało zadania wynikające z umowy zawartej z Gminą Gogolin na odbieranie i zagospodarowanie odpadów w 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 158-169)

4.3. W okresie od dnia 6 do dnia 13 marca 2014 r. Spółka została skontrolowana przez WIOŚ. Kontrola obejmowała przestrzeganie przepisów i decyzji administracyjnych w zakresie ochrony środowiska, w tym obowiązków wynikających z Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń. Stwierdzona w wyniku kontroli nieprawidłowość, polegająca na nieprzykryciu na składowisku części odpadów warstwą izolacyjną (co stanowiło naruszenie warunków składowania odpadów określonych w *pozwoleniu zintegrowanym*), została usunięta w trakcie trwania kontroli. KPW Gogolin otrzymało w dniu 13 marca 2014 r. protokół kontroli, a w dniu 25 maja 2014 r. zarządzenie pokontrolne z dnia 14 maja 2014 r. nakazujące przekazanie do Inspektoratu – w terminie do dnia 25 maja 2014 r. – informacji o sposobie realizacji decyzji dotyczącej udzielenia pozwolenia zintegrowanego, wskazujące na ustalenia kontroli dotyczące składowania odpadów bez wymaganego przykrycia warstwą izolującą. Spółka z zachowaniem ustalonego terminu, poinformowała WIOŚ, że stwierdzone naruszenie zostało usunięte, tzn. zdeponowane odpady zostały przykryte warstwą izolacyjną w trakcie trwania kontroli, co zostało potwierdzone w protokole kontroli WIOŚ.

(dowód: akta kontroli str.148-175)

W kontrolowanym przez NIK okresie, na KPW Gogolin, jako prowadzącego instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych nie były nakładane kary administracyjne oraz pieniężne.

(dowód: akta kontroli str. 175)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Zapewnienie eksploatacji regionalnych, ponadregionalnych lub zastępczych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych wytwarzanych w gminach i regionach

Opis stanu faktycznego

5.1. Spółka planowała rozbudowę i modernizację w latach 2012-2013 istniejącej kompostowni, która posiadała status instalacji zastępczej oraz otrzymanie certyfikatu uzyskania produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin (w wyniku kompostowania w pryzmach odpadów zielonych w instalacji tej uzyskiwany był dotychczas kompost nieodpowiadający wymaganiom). Do czasu kontroli NIK nie rozpoczęto tej inwestycji, z uwagi na brak środków finansowych na ten cel. KPW Gogolin nie planowało rozbudowy składowiska odpadów. Według karty składowiska za 2015 r. z planowanej objętości 330 000 Mg, do końca 2015 r. wykorzystano 157 437,48 Mg. Na modernizację składowiska wraz ze zlokalizowaną w jego obrębie kompostownią⁵⁹, Spółka wydatkowała ze środków własnych 20,1 tys. zł w 2013 r. oraz 23,2 tys. zł w 2014 r. W następnych latach nie ponoszono wydatków na budowę, rozbudowę lub modernizację prowadzonych instalacji.

(dowód: akta kontroli str. 39, 333-334)

5.2. Na utrzymanie i eksploatację składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne posiadającego status RIPOK oraz zlokalizowanej w obrębie składowiska kompostowni posiadającej status instalacji zastępczej, KPW Gogolin poniosło w latach 2013-2016 (I kw.) ze środków własnych wydatki w kwocie ogółem 1 883,4 tys. zł (z tego: 525,4 tys. zł. w 2013 r.; 457,7 tys. zł. w 2014 r.; 742,9 tys. zł w 2015 r. i 157,4 tys. zł. w I kw. 2016 r.). Prowadzona w Spółce, na podstawie przyjętej polityki rachunkowości, ewidencja finansowo-księgową, nie pozwalała na ustalenie, w jakiej części koszty utrzymania i eksploatacji prowadzonych przez KPW Gogolin instalacji do przetwarzania odpadów, pokrywane były z przychodów Spółki uzyskiwanych od gmin z tytułu realizacji umów na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych.

(dowód: akta kontroli str. 335, 596)

5.3. W trakcie kontroli NIK dokonano oględzin składowiska odpadów, których wyniki przedstawiono w pkt. 2.6 niniejszego wystąpienia. W trakcie ww. oględzin ustalono też, że zgodnie z obowiązkiem określonym w § 12 rozporządzenia w sprawie składowisk odpadów, składowisko zostało wyposażone w system umożliwiający pomiar masy odpadów, tj. w wagę samochodową nieautomatyczną połączoną z elektronicznym systemem wagowym o nośności 40 Mg, usytuowaną w pasie drogi wjazdowej prowadzącej na teren składowiska. Powyższe było także zgodne z *Instrukcją prowadzenia składowiska odpadów* – pkt III.8.6. W celu ustalenia masy odpadów, samochody dostarczające odpady na składowisko podczas przeprowadzania oględzin były ważone dwukrotnie przy wjeździe na składowisko z odpadami oraz po rozładunku odpadów i wyjeździe z kwatery składowiska. Stanowiło to realizację obowiązku określonego w art. 119 pkt 1 ustawy o odpadach, zgodnie z którym zarządzający składowiskiem odpadów jest obowiązany do ustalenia masy przyjmowanych odpadów oraz szczegółowymi zasadami przyjęcia odpadów na składowisko, ustalonymi w pkt III.14.2 *Instrukcji prowadzenia składowiska odpadów*. Wyniki ważenia były automatycznie zapisywane w elektronicznym systemie ewidencyjnym wykorzystywanym na składowisku.

⁵⁹ Środki finansowe przeznaczone zostały na modernizację ogrodzenia składowiska odpadów i kompostowni oraz modernizację drogi dojazdowej do składowiska i kompostowni.

W trakcie oględzin nie stwierdzono magazynowania odpadów ulegających biodegradacji, a odpady przewidziane do przetwarzania w procesie R5 (recyklingu lub odzysku innych materiałów organicznych) poprzez ich wykorzystanie na kwaterach składowiska w procesach technologicznych eksploatacji (m.in. do wykonywania warstw izolacyjnych, budowy tymczasowych dróg dojazdowych do kwatery składowiska), były magazynowane luzem, selektywnie na placu magazynowym odpadów, co odpowiadało wymogom określonym w pkt 2.1.3 pozwolenia zintegrowanego oraz w pkt. III.7. *Instrukcji prowadzenia składowiska odpadów* (str. 12). Odpady przyjmowane do składowania nie były magazynowane, tylko składowane bezpośrednio w wyznaczonych miejscach na kwaterze składowiska. Kompost znajdował się na przymie kompostowej.

(dowód: akta kontroli str. 100-101, 265-271, 279-280, 633-635, 653-668)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W okresie od dnia 29 lutego do dnia 10 kwietnia 2016 r. na składowisku odpadów użytkowano nieautomatyczną elektroniczną wagę samochodową, pomimo upływu w dniu 28 lutego 2016 r. ważności legalizacji tej wagi. W dniu 2 kwietnia 2016 r. zainstalowano nowy czytnik wagowy który użytkowano od dnia montażu, pomimo braku wydanej dla niego deklaracji oceny zgodności. Powyższy dokument został wydany w dniu 11 kwietnia 2016 r.

Zgodnie z art. 8a ustawy z dnia 11 maja 2001 r. *Prawo o miarach*⁶⁰ przyrządy pomiarowe podlegające prawnej kontroli metrologicznej mogą być użytkowane tylko wówczas, jeżeli posiadają odpowiednio ważną decyzję zatwierdzenia typu lub ważną legalizację. Natomiast zgodnie z § 6 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie rodzajów przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej oraz zakresu tej kontroli⁶¹ wagi nieautomatyczne podlegają kontroli metrologicznej po dokonaniu oceny zgodności z zasadniczymi wymaganiami na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności⁶².

(dowód: akta kontroli str. 633-635, 653-668, 697)

Prezes Spółki wyjaśnił: *dopuszciliśmy do użytkowania wagi na składowisku odpadów pomimo upływu okresu ważności jej legalizacji w związku z zamówieniem nowego czytnika wagowego, w celu dostosowania urządzenia do wymagań prawa tzn. możliwości ważenia z dokładnością do trzeciego miejsca po przecinku (kilograma). Niestety od zamówienia do realizacji montażu i konfiguracji nowego czytnika wagowego minęło znacznie więcej czasu niż byliśmy zapewniani przez firmę wykonującą zamówienia. Ponadto zainstalowanie nowego czytnika wiązało się z koniecznością uzyskania deklaracji oceny zgodności urządzenia, deklaracja ta może być wydana jedynie przez specjalnie uprawniony podmiot, który również nie wywiązał się z terminowego przeprowadzenia czynności kontrolnych, co także wpłynęło na przesunięcie terminu uzyskania deklaracji oceny zgodności nowego urządzenia pomiarowego.*

(dowód: akta kontroli str. 694)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

⁶⁰ Dz. U. z 2016 r. poz. 884.

⁶¹ Dz. U. z 2014 r. poz. 1066.

⁶² Dz. U. z 2016 r. poz. 655.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli oraz uwzględniając działania podjęte w trakcie kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Podjęcie działań organizacyjnych mających na celu zapewnienie:
  - prowadzenia ewidencji odpadów w sposób rzetelny i zgodny z obowiązującymi wymogami oraz rzetelnego sporządzania zbiorczych zestawień w zakresie gospodarowania odpadami;
  - przestrzegania przez pracowników warunków przyjmowania i przetwarzania odpadów ustalonych w ustawie o odpadach, pozwoleniu zintegrowanym oraz Instrukcji prowadzenia składowiska odpadów.
2. Wzmocnienie nadzoru nad realizacją przez pracowników Spółki zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi.
3. Zapewnienie prowadzenia dla kwatery składowiska książki obiektu budowlanego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, dnia 20 lipca 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu

Kontroler

Wojciech Jarzyna
starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

DYREKTOR
Delegatury NIK w Opolu

.....
podpis